

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 1.

Ma számunk főbb közleményei:

Radnak küldöttsége Urbán Ivánnál.
Két szobor.
A közös minisztertanács.
Öngyilkos magyar író.
Hibák a Kossuth-szobor talapzatán.
Választási mozgalmak.
Halálos pisztolypárbaj.
Mikszáth a Nemzeti Társaskörben.
Jánosy Amerikába ment.
Tisza István akadémiai tagsága.
A Viktória közgyűlése.

Boros Béni.

Arad, február 28.

A című irt név nem önkényes ötletből került tollunk alá, a tova folyó politikai életaktualitásaival sincsen semmiféle összefüggésben; egy szerény társaskör életéből pattant ki, mint a lelkiismeret szava, melyet egy régi tartozás, egy le nem rótt kötelezettség erkölcsi kényszere késztet megnyilatkozni. Közel három lusztum telt el azóta, hogy a halál határt szabott a jeles férfiú működésének, elhaltak már nagyobb részt azok, kik munkatársai voltak áldásos vállalkozásainak, s úgy látszott, mintha a sir pázsitjaként emlékére is a feledés borulna. Az a felszólalás azonban, mely a társaskör legutóbbi ülésén elhangzott, s mely Arad felejthetetlen polgárának szobrot indítványozott, rácsáfolt az utókor hálátlanságáról föltételezett sötétebb fölfogásra. Mert bár a szobor helyett egyelőre

még csak egy röpke gondolat keresi a megvalósulást, de a sikerben kételkedni nem lehet, midőn az elismerés oly alkotásokat illet, melyek az idők folytán mind fokozottabb mérvben éreztetik hatásukat, mintha csak az elhunyt keze kinyulnék a sirból és — tovább alkotna.

Valóban, a hálás utókor választ-hat benne, hogy a majdan felállítandó szobor lábaihoz mily koszorút tegyen? Olyat-e, melyet a maradandó szeretet és hála fűz, vagy olyat, mely az emberi kiválóságok és polgárerejekben tündöklő térfit illeti, vagy olyat, mely a törhetlen akaraterővel küzdő, csüggedni nem tudó, a jobb ügy győzelmében fanatikus hittel harcoló és diadalmaskodó vezérhez méltó, vagy a haladás és jólét szimbolumaival vegye körül a szobrot, hogy méltóan jelképezze annak, akit ábrázol, az egyéniségét és hatásának jelentőségét.

Abban az időben, midőn Boros Béni az arad—körösvölgyi vasut ter-
vét fölvetette, nem építettek az országban olyan vasutat, mely önmagában bírta volna jövedelmezőségét. A hat százalékos kamatozást az államnak kellett garantálni és ily vasutgaranciákat csak befolyásos politikusok és tőkepénzesek kaptak különös kedvezményképen, kik azután az építésnél szokásos manipulációk révén uzsorakamatokat biztosítottak maguknak. Sem a Körös völgye nem tarto-

zott a kiváltságos vidékek közé, sem az akkor még szerény tisztelő, Boros Béni, azon választottak közé, akinek kedvéért a kormány az állampénztárt súlyos kamatgaranciákkal terhelte volna. Nem is várta ezt tőlük senki, helyette csak azt kérték az aradi érdekeltek, hogy oly olcsón építhessék a vasutat, mely mellett a jövedelmezőség biztosítva lesz. Hallatlan követelés volt ez akkor; hiszen ha a fennálló normáléktól való eltérést megengedik, vége a drága építkezésnek és az avval járó haszonnak. Nemcsak a vasutépítkezéseknél uralkodó előítéleteket kellett leküzdeni, hanem a haszonleső illetéktelen önzést is, pedig e kettőből egy is elég lett volna egy ismeretlen tervezgető számára. De másrészt itthon is meg kellett győzni az érdekelt birtokosokat és községi hatóságokat az építendő vasut jövedelmezőségéről, amely iránt a legnagyobb rész erős kétségeket táplált.

Mennyi utánjárás, mennyi rábeszélés volt szükséges, míg végre, lassan-lassan, nyomról-nyomra csak formailag is lehetővé lett téve az építés, amíg megszereztetett az engedély ahhoz, hogy szabad építeni, ha van miből? Mert a fedezet előteremtése hova-tovább még több nehézséggel járt egy olyan tőkeszegény ország oly legsötétebb részében, mint Aradmegye, mely az épen lezajlott bécsi krach utóhatásai alatt vonaglott s hol hitelről ál-

Egy táncosnő emlékezései.

*

A tizenharmadik század romantikus szerelmi regényeiben igen jelentékeny szerepet foglalt el a hódító szépségű Cathérine Rosalie Gérard, vagy mint művésznői nevén ismerték: Mademoiselle Duthé, a francia királyi opera leghíresebb táncosnője. Azon időben élt, midőn még minden csendes volt a fenekestől megromlott Franciaországban, midőn még nyomai sem látszottak a közeledő forradalomnak. Látta e kort egész bensőségében, egész romlottságában. Végigélte Franciaország legboldogabb korszakát és a viharokat, melyek később végig szántottak az erkölceiben lesúlyed birodalomban, s már Anglia biztos határai között pillantotta meg. Őt már nem fenyegette veszedelem, midőn reggelenként kezébe vette az újságokat és a forradalom áldozatai között ott olvashatta egykori barátai és versenytársai nevét, kiknek gondtalan életét egy csapással kioltotta az éles guillotin.

Azután elvonult a pusztító fergeteg, a véres öldöklő forradalom és az új királyság alatt ismét helyreállt a rendes polgári élet. Mademoiselle Duthé visszatért Angliából és csendes elvonultságban, testileg, lelkileg megtörve, félig megvakulva morzsolta le hátralevő napjait. Olyan volt e hajdani szépség élete végén, mint egy hajdan hatalmas impozáns emlékoszlop idők viszontagságaitól összezuzott romjai. 1830-ban halt meg az egykor csodált és ünnevelt

táncosnő. Három év múltán megjelentek emlékiratai, melyek azon időben igen kelendők és ritkák voltak. Most ismét megjelentek a táncosnő emlékiratai, ékes reprodukciókkal díszítve. Ginisty rendezte a művet sajtó alá, aki úgy ösmerte Mademoiselle Duthé korát, mintha vele egyidőben élt volna. A munka ezt a címet viseli: „Souvenirs de Mademoiselle Duthé de l'Opera”. E munkában ismét feltárulnak a múlt idők eseményei, az alakok megelevenednek és a szép táncosnő élete lejátszódik előttünk teljes pompájában minden fényével, jólétével és megrázó tragikumával.

Az elragadó szépségű Duthé 1748-ban született. Gyermekkorában olyan volt, mint a többi vele egykorú leányoké. Kolostorban nevelkedett, ahol azonban nem tömték tele valóságos tudományokkal, hanem engedték, hogy a nagy reményekre jogosító leánya szép, sudár hajadonná fejlődjen ki. Midőn elhagyta a zárda szürke falait, egy nagynője fogadta magához, aki Páris egyik legszűkebb utcájában lakott egy kis homályos padlásszobában. Itt kezdődött első szerelmi regénye. Egy fiatal csintalan fickó hódította meg először. Azonban rögtön véget vetett a naiv viszonyoknak a fényes kápráztatás sora. A leány szépsége nem maradt felfedezetlenül. Mivel igen szerette a könyveket, nemcsak testileg, hanem lelkileg is fejlődött. Beszélt filozófiáról, irodalomról, zenéről, szóval mindenről, amit azon időben egy nagyműveltségű és hódító szépségű leánytól megkívántak. A szép és nemes iránt oly finom érzéke volt, hogy

sok tekintetben tulzárnyalta kora leghíresebb szépségeit is. Képességét először a narbonne-i éresek fedezte fel, aki mindenáron igyekezett őt nemesíteni. Nemsokára megismerkedett egy olasz herceggel, aki oly szerelmes lett a szép Duthébe, hogy hajlandó volt lába elé helyezni minden kincsét, drágaságát, csak hogy az övé legyen. Duthé azonban félt a szenvedélyes olasztól és a szerelmes férfi elől azon párisi szalonok egyikébe menekült, melyek azon időben Párisban virágoztak és amelyeket semmi néven nem lehetett találóan megnevezni. A szállásadónő egy érdemekben megőszült termetes asszonyság volt, aki igen értett ahhoz, hogy az oda menekült gazdag mágus asszonyokat miképp kell ékszereiktől megfosztani. Az ilyen szalonokban igen előkelő mágánshölgyek, misztikus címeket viselő lovagok fordultak meg. De egy kis pikáns kalandra ellátogattak, még pedig igen gyakran a városatyák, a később oly híressé lett filozófusok, tekintélyes főpapok és az előkelő világ legszebb énekesnői is.

Felkeresték e csillogó termeket a félvilági társadalom királynői is, kiknek kápráztató ékszerairől és drága toilettéjeiről Duthé így nyilatkozott:

— Fúj a pénz! Hísz az bemoeskolja a kezeket! En kiadom az öttem értéktelen aranyakat, anélkül, hogy kezeimmel megérinteném őket!

Vége meghódította magának Duthé az állami jövedelmek bérletét. Az állami jövedelmek

talában szó sem lehetett. Elképzelhető, hogy az ily sok és nagy nehézségek dacára is elért siker csakis Boros Béni rendkívüli egyéniségének tulajdonítható; szeretetreméltósága ellenállhatatlan, az önzetlen becsületességébe vetett bizalom rendíthetetlen volt, valamint azon hit, hogy minden, amihez fog, sikerre vezet.

Minden lépését, minden ténykedését azon törekvése irányította, hogy szűkebb hazájának, Aradnak és az ott elég gyéren lakó magyarságnak legyen hasznára, s nem a legkisebb dicsősége volt, hogy midőn a sikerült vállalat már szép haszonnal kecsegtetett, meg tudta tartani és védeni a vezetést az aradi érdekeltség részére. Alig akadna még egy második, ki szűkebb hazája telvirágoztatásáért annyit és oly önzetlenül cselekedett volna, mint Boros Béni. Száz és száz kilométer hosszan terjednek a birtokok, melyek értékét és jövedelmezőségét a vasut által megtöbbszörözte anélkül, hogy — más hasonló vállalatok példájára — megterhelte volna azokat. A mezőgazdaság és ipari termelésnek új tért nyitott, és ezzel is ezreket részesített az emelkedő közjólét áldásaiban.

Kinek emeljen Arad szobrát, ha ilyen fiának nem teszi? A felvetődött eszmét nem lehet, nem szabad elejteni többé, amíg csak az elismerés is maradandó emléket nem állított a maradandó érdemnek.

A főispánok. Sátoraljaújhegyről jelentik: **Meczner Gyula** zenplénmegyei főispán lemondását a miniszterelnök nem vette tudomásul, miért a főispán továbbra is megmaradt állásában. E körülmény tegnap vált befejezett ténynyé és Meczner főispán átvette a főispáni hivatal vezetését és bejelentette a Khuen-pártba való belépését is.

Budapesti tudósítónk jelenti: Návay Lajos, a képviselőház volt alelnöke, ma nyilatko-

zatot tesz közzé, amelyben a osanádi főispánságot illetőleg az ellenkező hírekkel szemben kijelenti: igaz ugyan, hogy Hervay alispánhoz kérdést intézett az iránt, vállalná e, ha felszólítanák, a főispánságot, de konkrét vállalkozásról már csak azért sem lehetett szó, — mert tudtával a főispánságot nem ajánlották fel Hervaynak.

KÉT SZOBOR.

Csiky Gergely és Fábián Gábor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, febrúar 28

A Kőlesey-egyesület tegnapi választmányi ülésén emelkedett hangulattal tárgyalták Varjassy Árpádnak azt az indítványát, hogy a Kőlesey-egyesület még a Közművelődési Ház fölépülte előtt csináltassa meg Csiky Gergely szobrát abból az összeggyűjtött összegből, melyet haláláig néhai *Nachtnébel* Ödön kezelt és indítsa meg a gyűjtést, hogy ugyanakkor Arad egy másik kiváló írófiának, *Fábián* Gábornak is hasonló éreszobor örökítse meg az emlékét.

A választmány elhatározta, hogy a következő kérelemmel fordul Aradváros és Aradmegye közönségéhez :

A *Kölcssey-egyesület* sok esztendői törekvésének még az idén eredménye lesz. Hozzá fognak majd a *Közművelődési Ház* építéséhez. Ebben a házban sok közművelődési kincs lesz, melyért az ország minden vidékéről szívesen fognak Aradra jönni. Ezek közt a vonzó értékek közt lesz az a két szoba is, mely két kiváló magyar író emlékének megőrzésére hivatott. *Fábián* Gábornak és *Csiky* Gergelynek szobája lesz az aradi Közművelődési Házban és ezekbe a szobákba a Kölcssey-egyesület összegyűjti mindazt a személyi és irodalmi tárgyatéket, amely emlékek kegyeletos megőrzését segíti.

Ez nálunk csak folytatása lesz az irodalmi kegyeletápolásnak, mert hiszen Fábian Gábornak is, Csiky Gergelynek is emlékét tábla jelzi szülőházán. A Csiky Gergelynek emelendő szoborra is folyt már gyűjtés és a Kölcsey-egyesületnek már megfelelő összeg áll e célból rendelkezésére. A választmány óhaja szerint a drámaíróalmunkban oly erős nyomokat hagyott írónak még a Csiky-szoba megnyitása előtt emelendő az éreszobor. Ugyanakkor sze-

ségtől. Duthé ezek között is első volt. Győzedelmesen kiáltott fel: „Ugy veszem észre, hogy ellenségeim száma napról-napra szaporodik.” Ez a mondás csakhamar szimbolumává lett a hirnévnek. Lakóháza, mely a Chaussée de Antin-en volt, a Theatre de Réjane közelében, valóságos remeke volt a francia izlésnek. Szolgaszemélyzete fölött egy fejedelem cselédségével. Midőn az orleansi herceg tizenhat éves lett, a herceg nevelőt keresett fia számára. Választása Duthére esett és valóban ő lett a jövő Egarité nevelőnője a szerelemben. Később hasonló módon nevelője lett több királyi hercegnek. Sőt XV. Lajos udvarába is bejutott. Nem oszda tehat, ha Mademoiselle Duthé egész életében royalista volt. Sőt Choiseuil minisztersége alatt, még a politikára is gyakorolt némi befolyást.

Termei eldorádóját képezték a léha, könyvelő mágnavilágnak, akik örülten hódoltak a kártyaszervevénynek. Tömentelen összegeket játszottak el esténként a zöld asztaloknál. Egy hetven esztendő arisztokrata például 500.000 frankot játszott el kártyán. Egy másik három év leforgása alatt egy millió frankot költött egyetlen nőre. A legeredetibb volt azonban közülük Conti herceg. Ez a léha mágnav egy izben udvarolt egy hírneves szépségnek s hogy kegyét magának biztosítsa, egy hatalmas gyémántot küldött neki ajándéknak. A büszke szépség azonban visszaküldötte azt. Erre a gavallér herceg egy szót írt egy szelet papírra: „Sajnálom.” Semmi többet. De ezt a szót az összezuzott gyémántporával szórította fel.

retné Arad másik kiváló írófiának, *Fábián Gábornak*, a nagynevű műfordítónak szobrát is-leleplezni. Mindakettőt a városháza elé, vagy más megfelelő helyre gondolja a Kőlcsey-egyesület, ha kegyeletes visszhangra lel a fegékony közönség lelkében.

Okunk van binni, hogy nem fogunk csatlakozni, mikor a közönség adományait a nemzeti irodalmi ideálok ápolására kérjük. Fogadják el azért ezt a gyűjtőívet, járjon el vele ismerősei körében és segítse nekünk össze gyűjteni azt a néhány ezer koronát, mellyel Fabián Gábornak is éremléket állíthatunk a ház közelében, melyben irodalmi ereklyéinek örök időkre lesz helye. Az adományokat az ívvel együtt a Kölcsey-egyesület elnökének címére (Salacz-utca 1. sz.) kérjük április 15-ig.

Mély tisztelettel a Kölcsey-egyesület választmánya nevében:

Araden, 1910. március 1.

Varjassy Árpád,
kir. tanácsos, elnök

Szöllősi István,
titkár.

Ra dnaiak küldöttsége

Urbán Ivánnál.

Az új főispán beszéde.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, februar 28.

A máriaradnai választókerület polgárai a kerület nemzeti munkapártjának szervezésére bizottságot alakítottak. Ez a bizottságma Bódy Bódog vezetése mellett Urbán Iván főispán előtt tisztelgett. A küldöttség vezetője hosszabb beszéddel üdvözölte a főispánt, aki arra érdekes és lelkes szavakkal válaszolt.

— Mi, — ugymond beszédében Bódy — kik hazánk politikai és közgazdasági viszonyai évtizedek óta figyelemmel kísérjük, meggyőződünk arról, hogy hazánk érdekeinek egyedül a 67-es kiegyezésben lefektetett közjogi alap nyújt biztosítékot jövő nyugodt fejlődésére nézve. Nagy feladat vár pártunkra és annak vezéreire, mert nemcsak hogy új, hasznos dolgokat kell teremtenünk, de végzettség váltható, elkövetett hibákat is kell helyrehozni és ez amannál sokkalta nehezebb. Sajnos, tapasztaltuk, hogy az utolsó négy év alatt a koalíciós kormány többet rontott az ország ügyein, mint amennyit Tisza Kálmán husz év alatt céltudatos politikájával teremtett. Bizalommal tekintünk a jövő elé és teljes sikerrel remélünk pártunk működésétől, mert annak vezérei a nagyrabecstől, rokon-szenv és feltétlen bizalom birtokában vannak a nemzet többsége részéről. Azt a pártot, amelynek Tisza István gróf áll az élére, balsej nem érheti, mert Tisza István ma már nem egy név, hanem politikai fogalom személyesítője és amit Tisza neve jelent az országra nézve, azt jelenti Urbán Iván Aradmegye és város részére. Kérünk, kegyeskedjél kerületünket párfogásodban részesíteni és azt fontosabb kérdésekben irányítani.

Urbán Iván válaszában először megköszönte a személye iránt tanúsított figyelmet. Megerősíti a szervező-bizottság elnökének, Bódy Bodognak ama kijelentését, hogy Tisza István neve ma már egy nagy politikai fogalom személyesítője. Tisza — ugyemend a főispán — egy második Deák Ferenc, kinek politikai súlyát Európaszerte elismerik. A szabad-
elvűpárt 4 év előtt, amidőn az ellenzék többségre jutott, félre állott, semmiféle akciót nem fejtett ki, nehogy a koalíció működésére zavarólag hasson; sajnos, a következmények bebizonyították, hogy a koalíció lépésről-lépésre elvesztette a talajt maga alól és beállott a szüksége annak, hogy a szabadelvűpárt az ország zilált állapotát rendes mederbe terelje és odahasson, hogy a komoly munkálkodás az ország érdekében ismét megkezdődjék. Most van itt az idő, hogy minden igaz hazafi, félre téve személyes érdekeket, pártszenvédelýeket, segédkezést nyújtson a rendes politikai és köz-

gazdasági munkához! Hangsúlyozta, hogy okulva a multak tapasztalatain nincs szándékában a kerületre oly jelöltet oktrojálni, akit a kerület nem látna szívesen. Felszólítja a bizottságot, hogy puhatólazzanak és állapodjanak meg közmegegyezéssel egy a kerület által szívesen fogadott jelölt személyében és ha az megtörtént, hozzák tudomására.

Ezután a küldöttség tagjait magának bemutatattatta, sikert kívánt a további működésükhöz és szívélyesen bucsuzott azoktól.

A közös minisztertanács.

Zichy János gróf — kultuszminiszter.

Távirati tudósítás.

Arad, február 23.

Bécsben ma közös miniszteri tanácskozás volt, amelyen a monarchia két kormánya a függő gazdaságpolitikai kérdéseket és a balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződések kérdését tárgyalta le. *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök holnap délelőtt 10 órakor jelenik meg kihallgatáson a király előtt. A kihallgatás legfontosabb momentuma lesz *Khuen* gróf előterjesztése a vallás- és közoktatásügyi tárcának *Zichy* János gróffal való betöltése iránt.

Mai hireink ezek:

Khuen gróf tanácskozási.

Félhivatalosan jelentik:

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök vasárnap este Bécsbe érkezett s a Grand Hotelben szállt meg, ahol felesége már hosszabb idő óta lakik. Hétfőn reggel 9 órakor a miniszterelnök átment a Magyar-Házba s ott fogadta *Vértessy* Gézának, a király személye körüli minisztérium államtitkárának jelentését. Ezután ennek a minisztériumnak, melyet tudvalevőleg a miniszterelnök vezet, több referensét fogadta. Negyed tizkor *Szapáry* Frigyes gróf külügyminisztériumi követségi tanácsos jelent meg a miniszterelnöknél, hogy tájékoztassa a mai közös miniszteri értekezlet programjáról. Közvetlenül ezután a miniszterelnöknél értekezlet volt, amelyen *Lukács* László pénzügyminiszter, *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter és *Serényi* Béla gróf földmivelésügyi miniszter vettek részt. A magyar miniszterek tíz órakor együtt elmentek a külügyminisztériumba.

A közös miniszteri tanácskozás.

Ma délelőtt tíz órakor a közös külügyminisztériumban *Aerenthal* gróf közös külügyminiszter elnöklésével közös miniszteri értekezlet volt, amelyen a három közös miniszteren kívül a magyar kormány részéről *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter és *Serényi* Béla gróf földmivelésügyi miniszter, az osztrák kormány részéről *Binerth* báró miniszterelnök, *Weiskirchner* dr. kereskedelemügyi miniszter, *Bilinszki* lovag pénzügyminiszter és *Pop* osztályfőnök vettek részt. Ezen az értekezleten, amelynek kizárólag tájékoztató jellege volt, gazdaságpolitikai függő kérdéseket tárgyaltak.

A közös miniszteri tanácskozás délután háromnegyed kettőig tartott. A gazdaságpolitikai függő kérdéseken kívül tárgyalták a Románia, Szerbia, Montenegró, Görögország és Törökországgal való kereskedelmi szerződések kérdését, valamint az Argentína és Mexikóval való kereskedelmi viszonyt, anélkül, hogy bárminő végleges döntés jött volna létre.

A függő kérdések megvitatása után *Aerenthal* gróf az osztrák és magyar kormány tagjait az általános külpolitikai helyzetről tájékoztatta.

Az értekezlet után *Héderváry* gróf a Bristol-szállóba ment, ahol feleségével megebédelt, *Hieronymi*, *Lukács* és *Serényi* gróf miniszterek pedig a Magyar Házba, onnét a Sacher-szállóba mentek, ahol a három miniszter megebédelt.

Éjjel jelenti tudósítónk: Délután folytatták és befejezték a közös miniszteri tanácskozást. *Lukács* és *Serényi* gróf még a délután folyamán visszautaztak Budapestre, *Hieronymi* pedig holnap fog visszautazni.

Khuen a királynál.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök legfelsőbb kihallgatása kedden délelőtt tíz órakor lesz. A mai délutánt *Khuen-Héderváry* gróf arra használta fel, hogy a Bécsben székelő nagyköveteknél és az osztrák kormány tagjainál bemutatkozó látogatást tegyen. A miniszterelnök előreláthatólag holnap délután utazik vissza Budapestre.

Éjjel jelenti tudósítónk: *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök holnap délelőtt kihallgatáson jelenik meg a királynál. A miniszterelnök ez alkalommal előterjesztést tesz a felségnek *Zichy* János gróf vallás és közoktatásügyi miniszterré való kinevezésére nézve. *Khuen* gróf holnap délután is Bécsben marad, mert ma délután nem tudta megtenni tervbe vett látogatásait.

Lukács tárgyalásai.

Lukács László pénzügyminiszter már szombaton este megérkezett Bécsbe. A tegnapi nap folyamán *Bilinszki* lovag osztrák pénzügyminiszterrel egy óránál hosszabb ideig tanácskozott számos közös természetű pénzügyi kérdéssről.

A Nemzeti Társaskör közgyűlése.

A Nemzeti Társaskör vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg ezévi rendes közgyűlését, amelyen a körnek mintegy száz tagja jelent meg. *Csáky* Albin gróf, a Társaskör igazgatója, felhívta az egybegyűlt tagokat, hogy a közgyűlést vezető elnököt válasszanak, mire a közgyűlés egyhangulag *Csáky* Albin gróftól kérte föl a közgyűlés vezetésére. *Csáky* Albin gróf azonban azzal a megokolással, hogy az eddigi szokás szerint a közgyűlés elnökét nem az igazgatóság tagjai közül választják, kitért a kérelem elől s ennek következtében a közgyűlés egyhangulag *Erdély* Sándort kérte föl az elnöklésre. *Erdély* Sándor elfoglalván az elnöki széket, üdvözölte a megjelenteket. Utána *Rajner* Béla dr. titkár fölolvasta a Társaskör múlt évi munkálkodásáról szóló jelentést, amely többek között beszámolt a Társaskör tagjainak az elmúlt évben való jelentékeny szaporodásáról s kegyelettel emlékezett meg a körnek a múlt esztendőben elhunyt tagjairól. Előterjesztette azután a zárószámadást s bejelentette, hogy a választmány az új alakulás előkészítésére albizottságot küldött ki, melynek javaslatai alapján a választmány egy legközelebb összehívandó rendkívüli közgyűlésnek meg fogja tenni a szükséges indítványokat. *Perczel* Dezső emelkedett ezután szólásra s a Társaskör három igazgatójának, *Csáky* Albin grófnak, *Serényi* Béla grófnak és különösen *Lukács* Lászlónak a Társaskör érdekében kifejtett odaadó és buzgó tevékenységét méltatta. Indítványára a köz-

gyűlés kimondta, hogy az igazgatók érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti s a Bécsben időző *Lukács* Lászlót táviratban üdvözi. Elfogadták az 1910. évi költségelőirányzatot, majd megejtették a választásokat. A Társaskör igazgatójává valamennyi beadott szavazattal *Csáky* Albin gróft, *Lukács* Lászlót és *Serényi* Béla gróft újból megválasztotta a közgyűlés, választmányi tagokká pedig három évi tartamra *Berzeviczy* Albertet, *Bezerédj* Pált, *Bohus* Zsigmond bárót, *Csáky* Lajos gróft, *Darvay* Fülöpöt, *Gränzenstein* Bélát, *Harkányi* Frigyes bárót, *Horánszky* Lajost, *Jakabffy* Imrét, *Kabos* Ferencet, *Széll* Ignácot, *Vojnits* István bárót, két évi időtartamra *Návay* Lajost és egy évre *Gál* Józsefet választották meg.

Andrássy és Zichy utarása.

Fiuméből táviratozzák: Ma kelt utra a Saxonia-Cunard hajó, amely *Andrássy* Gyula gróft Palermóba viszi. A hajó indulása eddig a kedvezőtlen időjárás miatt késett.

Abbáziából táviratozzák: *Zichy* Aladár gróf ma ide érkezett.

Bácsmegeye és a miniszterelnök.

Vasárnap délelőtt *Latinovics* Pál volt főispán vezetésével küldöttség jelent meg *Héderváry* gróf előtt. A küldöttség közölte a miniszterelnökkel Bácsbodrogmegye közgyűlésének határozatát, amely szerint a megye a kormány iránt bizalommal viseltetik és örömeinek ad kifejezést, hogy az ország javára szolgáló tettek ideje elérkezett. *Héderváry* gróf szívesen fogadta a küldöttséget és köszönetét fejezte ki a bizalomért.

Keresztény-szocialisták Hieronyminál.

Budapest szomszédságában levő öt község keresztény-szocialista munkásságának küldöttsége tisztelgett ma délben *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszternél. A küldöttség szónoka, *Csitári* Béla országgyűlési képviselő beszédében kifejtette, hogy azt a vasuti kedvezményes jegyet, amelyet a Budapest szomszédságában levő községek munkásai élveztek, *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszterségének utolsó idejében visszavonta. Hivatkozással a kereskedelmi miniszternek Iglón mondott beszédében foglalt azon állításra, hogy a vasutaknál sok visszaélés történt és a jövedelmekkel rosszul bántak, kéri a minisztert, hogy ezen a téren ne takarékoskodjanak.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter válaszában kifejtette, hogy tudomása szerint az a kedvezmény, melynek értelmében a főváros szomszédságában lakó munkásoknak olcsó áru jegyek adtak, vissza nem vonatt és ma is fennáll. Az újabb időben, értesülése szerint, azért támadtak e kérdésben differenciák, mert az ilyen munkás-kedvezményt olyanok is igénybevétek, akik háziurak, munkaadók, akik maguk is önálló üzlettel vagy munkateleppel bírnak. A kedvezmény csakis a munkásoknak szól és ezekre senki sem akarta és nem akart hatta kiterjeszteni. Az ügyet meg fogja vizsgálni és azt kijelentheti, hogy a munkásoknak adott kedvezményt semmi esetre sem fogja visszavonni. Végül szükségesnek tartja annak megjegyzését, hogy az iglói választókhoz intézett beszédében sehol sem beszélt a magyar államvasut visszaéléseiről. Ilyenek nincsenek. Rossz gazdálkodásról szólt. Ismétli, hogy nincs szándékában a munkásjegyeket visszavonni, de igenis úgy kívánja a kérdést rendezni, hogy csak azok jussanak a munkásjegyek élvezetéhez, akiknek számára ez az intézmény teremtett.

Öngyilkos magyar író.

Hevesi Lajos meghalt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Hevesi Lajos, a legkiválóbb írók egyike, akinek nevét Magyarországon éppen úgy ismerték mint külföldön, Bécsben önként vált meg az élettől. Tragikus halála az összes írói körökben nagy megdöbbenést és igazi részvétet kelt, annál is inkább, mert az író egész az utolsó napokig életvidornak látszott a teljes munkaerejében volt. Senki sem sejtette, milyen sötét és végzetes elhatározás érlelődött benne.

Vasárnap éjjel féltíz órakor Hevesi Lajosnak gazdasszonya a mentőket hívta Hevesinek Wallfischgasse 8. alatti lakására. Wagner dr. ügyeletes orvos Hevesi holttestét egy székben, ülő alakban, teljesen felöltözve találta. Revolverből a jobb halántékba lőtte volt a golyót. A halál bizonyára nyomban beállott. Előtte egy tükör állott és két gyertyatartó, amelyből a gyertya teljesen kiégett, amiből azt lehet következtetni, hogy az öngyilkosság körülbelül két órával előbb történt. Hevesi még szombat este bizalmas baráti körben és íróársak között élénk gondolatkelte beszélgetést folytatott jövő irodalmi terveiről. Hogy öngyilkosságát mindazonáltal tervszerűen előkészítette, az abból következik, hogy gazdasszonyát előzőleg eltávolította. A gazdasszony, mikor visszajött, teljes sötétséget talált, ami annyival inkább feltűnt előtte, mert tudta, hogy Hevesi a lakásból nem távozott.

Nemsokára azután felfedezte a szomorú valóságot. Asztalán Hevesi leveleket hagyott hátra néhány íróársához és egy kiadójához. Tette annál nagyobb meglepetést keltett, mert az utóbbi években testileg nagyon jól érezte magát és még a napokban ismételve örömet fejezte ki a felett, hogy az öreg napjaira olyan fiatalos erőben érzi magát. Csupán a legutóbbi napokban vettek észre barátai rajta bizonyos zavartságot és levertséget, ami feltűnt ugyan, de aminek további jelentőséget nem tulajdonítottak. Azt sejtik, hogy asztmája volt és ez volt az oka öngyilkosságának. Éjfélkor bírósági bizottság jelent meg a lakáson, amely felvette a tényállást. Ebben résztvett Hevesinek egy rokona, Friedlaender dr. törvényszéki bíró is.

Hevesi Lajos tulajdonképpen az orvosi pályára készült, de nem szerezte meg az orvosi oklevelet. Mindamellett olyan nagy készsége volt, hogy professzorai a legbenyolultabb kérdésekben is szívesen hallgatták meg véleményét. Vágyai, ambíciói az irodalom felé vonzódtak, bár az asztronómiával is komolyan, nagy kedvvel foglalkozott.

Irodalmi pályáját magyar nyelven kezdte meg Budapesten. Legelső önálló munkája, a Jelki András kalandjai, ma is kedvensé ifjúsági olvasmány, abban az időben pedig igazán nagy feltűnést keltett. Ezenkívül tárcákat írt a Reform-ba, a Borsszem Jankó-nak pedig alapításától kezdve mintegy harminc éven át a legbuzgóbb munkatársa volt. Különben Agai Adelfhoz, a „Borsszem Jankó“ főszerkesztőjéhez és alapítójához mindvégig meleg, őszinte barátság fűzte.

Már ugyanebben az időben kezdett német lapokba is írogatni. Eleinte az Ungarische Lloyd-ba, majd a Pester Lloyd-ba írt tárcákat s ekkor kezdett esztétikai tanulmányokkal foglalkozni. Később Bécsbe ment, ahol a Fremdenblatt szerkesztőségébe lépett, amelynek haláláig buzgó munkatársa volt. Roppanó munkásságot fejtett ki nemcsak a bécsi, hanem a

külföldi német lapokban is és kritikai meg esztétikai cikkei mindenfelé nagy elismerést arattak. Írt önálló esztétikai munkákat is, amelyek közül nagy feltűnést keltett az, amelyben a monarchia esztétikai életével foglalkozott, Ferenc József uralkodása alatt.

Hatvanhét éves, nőtlen ember volt. Nobilis karakter, igazi író-gentleman. Sűrűn járt Budapestre, ahol két nővére van férjével s ezenkívül itt él sógora, Hevesi Ödönnek, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár volt igazgatójának az özvegye. Legintenzívebb barátság fűzte Tarnay János dr. kuriai bírónak. Aradon igen sok kedves ismerőse volt. Aradi emberről: a Bécsbe származott Haász Béláról írta legutóbbi tárcalevelét.

HIBÁK

A Kossuth-szobor talapzatán.

Szökőkút a szobor mögött.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Az aradi Kossuth Lajos-asztaltársaság, habár tíz éves munkájának eredményét, az ország legszebb Kossuth-szobrát átadta Arad város gondozásába és őrzetébe, mégis oly féltő gonddal veszi körül, mint amilyennel az ember a becsületes munkával szemben viselkedni szokott. Nincs még most sem egyetlen ülés, hogy a tagok ne foglalkoznának a szoborra tartozó valamely kérdéssel.

Ma este megtartott értekezletén két olyan határozatot hozott a társaság, amely a nagy nyilvánosság érdeklődésére számot tarthat.

A Kossuth-szobor talapzatának tömbjein jelentékeny hibákat állapított meg Nachtnébel Ödön városi főmérnök, akit a vizsgálatra Nagy Kálmán társulati elnök felkért. A fagy következtében repedések keletkeztek, melyek a hibás kövek kicserélését teszik szükségessé. Azt csak szakértők fogják megállapítani, vajjon az anyag vagy pedig a munka rosszasága okozta a repedéseket. Hosszabb vita után elhatározta az asztaltársaság, hogy erről a szobor sorsára nagyon fontos eseményről a várost, a szobor tulajdonosát értesíti. Kérni fogja, hogy a város bírói szakértői szemle kaposán konstatalessa a bajt és minthogy a Fischer testvérek kőfaragó cég egy évi jótállási kötelezettséget vállalt, szólítsa fel azt, hogy a hiányokat haldéktalanul pótolja.

Egy másik határozattal annak a köteletségének tesz eleget a társaság, melylyel a szoborra szükséges filléreket összeadó nagyközönségnek tartozik. A számvizsgálói jelentés szerint a szobor költségeinek fedezése után hétezer korona maradvány mutatkozik. Ezt az összeget a szobor mögötti szökőkút létesítésére szánták.

Eme elszámoláson kívül a társaság a nagyközönség elé akarja vinni a tíz esztendő nehéz munkának minden egyes fázisát és ezért elhatározta, hogy rövid időn belül a maga számvizsgálóival a legrészletesebb elszámolást készítteti el. Minden kiadási tétel felsorolásával akarja a lelkes adakozóknak bebizonyítani, hogy hűségesen sáfárkodott a társaság a rája bízott fillérekkel.

Ezt a számadást aztán beterjeszti a törvényhatósághoz és kérni fogja, hogy a városi számvetőséggel vizsgálassa felül és a számvetőség jelentése alapján a törvényhatósági bizottság adja meg a felmentvényt a társaságnak.

SPORT.

A Torna egyesület disztornája.

Budapesti tornászok Aradon.

Arad, február 28.

Nagyszámu előkelő közönség nézte végig vasárnap délután az Aradi Torna-egyesület disztornáját a liceum tornacsarnokában. Megjelent ott Bolla Mihály miniszteri tanácsos, a M. O. T. E. Sz. alelnöke, Csernovits Diodor miniszteri tanácsos, jószágigazgató, a helyőrség tisztikara, Barbini ezredessel az élén, továbbá Sármezey Endre, a tornaegyesület elnöke és mások.

A disztorna 5 órakor kezdődött.

Eleven képet nyújtott, amint a budapesti fehérdresszes és az aradi piros inges tornászcsapat az egyesület zászlója alatt bevonult a terembe s keresztező ellenvonulással, 4-es sorokban állt fel. A felvonulásban s az ezt követő közös tag-szabadgyakorlatokban mintegy 40 tornász vett részt.

A csapatornázás alatt különösen a budapesti Fischer István részesült sok éljenzésben, aki 57 éves kora dacára, meglepő ügyességgel végezte a nehéz gyakorlatokat. Minden várakozást felülmúltak a M. O. T. E. Sz. reprezentatív csapatának bámulatos ügyességgel és egyöntetűséggel bemutatott zenés buzogány és fabot-gyakorlatai, amelyeket a tervező Bábel Rezső szövetségi művezető vezetett, Lencz Ferenc zenetanárnak, mint szerzőnek zongorkísérete mellett. Rendkívül hatásosak voltak az Aradi Tornaegyesület mintacsapatának szabadgyakorlatai is, amelyeket népszerű csárdások ütemeire, cigányzene mellett végeztek.

A reprezentatív csapat lovon és korláton bemutatott szorgyakorlatait Kmetykó János szöv. művezető vezette. Részt vettek ebben a csapatban Gellért Imre, Krizmanich János, Háberfeld Győző, Frankl Imre, Halmich Ottó és Kakas Gyula, a legkiválóbb magyar tornászok és bajnokok, akik komplikált nehéz gyakorlatok tökéletes kivitelével nem egyszer ragadtak hangos tetszés-nyilvánításokra a jelenlévőket. Kmetykó János mellett különösen Gellért Imre, a magyarok jelenlegi bajnoka és londoni győztes részesült igen lelkes ovásiókban. Az ünnepélynek méltó befejezése volt a budapestiek és aradiak együttes nyújtó-akadémiaja, a hol szebbnél-szebb és nehezebbnél nehezebb gyakorlatok gyönyörködítették a szemet.

+ Turisták ülése. Az „Aradi Turista Egyesület“ választmánya tegnap este az egyesület helyiségében látogatott ülést tartott. Schmidt János dr. elnök igazgató üdvözölve a megjelent tagokat, megnyitja az ülést és kegyeletes szavakban emlékezik meg a múlt hónapban elhalt és az egyesületnek tíz éven át volt ügyészéről és alapító tagjáról, Lukács Lajos dr.-ról. Részvétét fejezte ki továbbá az egyesület a főtitkár helyettes, Thémás Rezsőnek a családjában előfordult gyászeset és Körössy Mihály tag elhalálása fölött.

Zaray Ödön társelnök mondott ezután érdekes, hosszabb beszédet. Hivatkozva néhány magyar turista apostolra, Téry Ödön dr. miniszteri tanácsosra és Szigmeth Károly ny. máv. igazgatóra, — kik az ország nagyobb városaiban vetítő előadások kíséretében éleztik a turistika iránti vágyat és érdeket, nevelvén ezzel a turista közönséget. — azon óhajának ad kifejezést, hogy szerzettessék be egy vetítőgép és az legyen az elméleti és szemléltető turistának vándor apostola.

A választmány az indítvány fölött élénk eszmecsere folytatótt. Ritt Gyula titkár pártolta az eszmét. Több hozzászólás után a választmány Zaray Ödön elnöke alatt a turista egyesület és a Fotó klub tagjaiból egy 6 tagú bizottságot küld ki a gép és alkatrészeinek kiválasztása és megrendelése céljából. Ritt Gyula titkár jelentést tesz a február 19-iki, szép erkölcsi és anyagi sikerrel végződő turista mulatságról, a mely a menadékház alpnak 200 korona jövedelmet hozott, egyben jelenti, hogy berendelési tárgyak beszerzésére 200 kor. fordított. A választmány a jelentést jóváhagyva tudomásul vette. Virth János pénztáros jelentést tett az egyesület vagyoni állapotáról, mely szerint az

egyesület kezelésében levő összeg a különféle alapokkal együtt 8000 korona. 28 új tag felvétele után, elnök az ülést berekeszti.

+ Az Aradi postások sportegylete. Az Aradi Posta- és Távirati Tisztviselők Sport Egyesülete f. hó 27-én tartotta V-ik közgyűlését. Groszmuk József titkár és Denhoff Sándor pénztáros jelentése után a közgyűlés elhatározta, hogy a sportágak vezetésére szakosztályokat rendszerez, így nevezetesen football, atletikai, birkozó, tenisz és torna. A tisztújítás során megválasztottak védnökök: Siket Traján posta- és távirati igazgató, Szél Ernő posta- és táv. felügyelő, Hármory László dr. földbírtokos. Elnök: Balogh István posta főtiszt. Al-elnök: Strobl Antal posta- és táv. főtiszt. Titkár: Erdélyi Ferenc. Jegyző: Lengyel Károly. Pénztáros: Fritz Béla. Ellenőr: Zalay Sándor. Gazda: Denhoff Sándor. Ügyész: Vadász Armánd dr. Igazgató: Fritz Zsigmond. Sport intéző: Erdélyi Gyula. Művezető trener: Balázs József. Szertáros: Damó Ferenc. Orvos: Hecht Arnold dr. Felügyelő bizottság: Elnök: Groszmuk József, tagok: Kovaly Géza, Kustyan Lajos. Football szakosztály elnöke: Duffner János. Atletikai és torna szakosztály elnöke: Erdélyi Gyula tornatanár. Tenisz szakosztály vezető: Kovaly Géza. Birkozó szakosztály vezető: Tesits Milivoj. Megválasztott 20 rendes és 5 pót választmányi tag. A birkozó sport terjesztésére elhatározta, hogy az aradi Toldi AK. által rendezendő tanfolyamra három tagot fog kiküldeni.

Tisza István akadémiai tagsága

Egy egyetemi tanár Tisza érdemeiről.

Távirati tudósítás.

Arad, február 28.

Megemlékeztünk már röviden arról a hírről, hogy a magyar tudományos akadémia tagjai között mozgalom indult meg Tisza István grófnak az akadémia tiszteletbeli tagjává való választása érdekében. Tisza ajánlása ma hivatalosan is megtörtént, amiről az akadémia a következő jelentést teszi közzé:

A magyar tudományos akadémia második osztályában megüresedett tiszteletbeli tagsági helyre a következő akadémiai tagok Tisza István grófot ajánlják:

Nyáry Jenő báró, Andrássy Gyula gróf, Förster Gyula báró, Wlassics Gyula, Bauer Imre, Berzeviczy Albert, Gaál Jenő, Plósz Sándor, Vécsey Tamás és Reiner János dr.

Ez aláírók közül Reiner János dr. egyetemi tanár a következő felvilágosító sorokat teszi közzé:

Tisza István gróf akadémiai taggá választásának kérdése már évekket ezelőtt felmerült, még pedig szoros tudományos dolgozatai és nemzetgazdasági munkálatainak elismerésül. E dolgozatai és munkálatai közül ismertebbek a következők: Az adóháritás elmélete, Az agrárius kérdéssről, Amerikai verseny az európai buzapiacra, Valutánk rendezéséről, Valutarendezés és aranyagió, Magyar agrárpolitika. Tudományos dolgozatain és önálló tanulmányain kívül publicisztikai cikkei és mindenekfelett beszédei a legmagasabb szempontok és követelmények mértékével nézve is kimagasló alkotások. De mindezek csak megnyilatkozásai államéletünk egyik kiváló egyénisége históriai személyének, akinek megnyerése által az akadémia alapszabályainak szavai szerint „az akadémia java és disze öregbedését várja.” Az akadémia alapszabályainak a tiszteletbeli tagságra vonatkozó rendelkezéseivel ugyanis azt célozza, hogy a nemzet egészétől gyakran elzárt, szoros értelemben vett szak tudósok mellett a legelső tudományos intézetünkben az állami életnek és a kulturális szférának oly tényezői is helyet foglaljanak, akik annak az ország közéletével való kapcsolatát tanúsítják. E célra való tekintettel Tisza István

ajánlásánál szakszerűen tudományos munkásságától eltekintve arra a munkára kell gondolnunk, melyet Tisza István évek óta államéletünk nagy intézményeinél folytat, még pedig nemcsak a tudománynak hanem a publicisztika és szónoklat művészetének legértékesebb eszközeivel. Nem lehet meghatottság nélkül elmenni azon állandó és folytonos munka mellett, melyet Tisza István a parlamentarizmus megmentése és tisztaságának helyreállítása érdekében végez. Éppoly kevéssé azon munka mellett, melyet Tisza István a tudomány eszközeinek még nagyobb mérvű igénybevételével a választói jog kérdésében folytat, ugyannyira, hogyha eddigi gyakorlat erre nézve nem volna, Tisza István ajánlásának precedens-alkotónak kellene lennie.

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, február 28.

Léván vasárnap megalakították a 48-as függetlenségi Kossuth-pártot. Az országos párt képviselőtében Hammersberg László, Irsay József és Kovács Ernő országgyűlési képviselők utaztak le. Az alakuló gyűlés délután két órakor volt a városháza nagytermében, amelyen a leutazott képviselők mondtak beszédeket. Kossuth Ferencet táviratban üdvözltek.

A galántai választókerületben Eszterházy Béla grófot, a kerület eddigi képviselőjét jelölték pártunkivüli programmal. Ellenjelöltje Eszterházy Mihály gróf Justh-párti programmal.

Zombolyán Hódy Gyula eddigi képviselőt (Kossuth-párti) ismét jelölték.

Egerben Babocsay Sándor Justh-párti képviselő tegnap tartotta beszámolóját.

Abrahám Dezső, a karcagi választókerület országgyűlési képviselője Kisújszálláson beszámoló beszédet tartott. A képviselőt, ki Nagy Dezső országgyűlési képviselővel érkezett meg, a választópolgárság lelkes ovációval fogadta.

A tabi választókerület Kossuth-párti polgársága Mészáros János ügyvéd elnökletével értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy Mérei-Vajda Elemér dr. tabi ügyvédnek ajánlja fel a jelöltséget. Vajda Elemér köszönetet mondott a kijelentésnek, hogy a jelölést elfogadja.

A tatabányai választókerület választói tegnap tartott értekezletükön Szemere Miklós jelölése mellett foglaltak állást.

Eperjesen a függetlenségi párt tegnap értekezletet tartott, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, amely a két függetlenségi frakció egyesítését kívánja és a gazdasági önállóság, valamint az általános egyenlő szavazati jog mellett foglal állást.

A bártfai választókerületben március 1-én alakul meg a néppárt és intézkedik a jelölt személyét illetőleg.

Győrött Hlatky-Schlichter Lajos, a város országgyűlési képviselője tegnap tartotta beszámolóját. A beszámoló keretében tartotta agyóri függetlenségi párt ujjalakuló közgyűlését is, amelyen képviselővé újból Hlatky-Schlichter Lajost jelölték.

Szakolcán Csernoch János néppárti jelölttel szemben Kostyál Miklós dr. főjegyzőt léptetik föl nemzeti munkapárti programmal.

A nagytapolcsányi választókerületben a jelöltséget Haupt-Stummer Lipót báró nagybirtokosnak ajánlották föl nemzeti munkapárti programmal.

Nagyvázsonyban Bauer Antal volt képviselőt nemzeti munkapárti programmal képviselőül jelölték.

MULATSÁGOK.

(=) A vasas-bál. A mulatságok évadjának körülbelül berekesztője lesz az aradi vaskereskedők és vaskereskedelmi alkalmazottak bálja. A siker, amely azt előreláthatóan koronáznia fogja, kedves emléke marad a tánc hónapjainak. A vasas-bál március 5-én, szombaton este lesz a Központi-szálló nagytermében. A bál meghívói már szétmentek a azok nyomán igen nagy érdeklődés mutatkozik a mulatság iránt.

EGYESÜLETI ÉLET.

Boros Béni szobra.

— Az Aradi Társaskör közgyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

A Boros Béni-körből alakult Aradi Társaskör vasárnap délután tartotta évi közgyűlését. Nagy érdeklődés mutatkozott a közgyűlés iránt és a körtagok nagy számban töltötték meg a helyiséget. A közgyűlés egyik legkiemelkedőbb mozzanata az az indítvány volt, hogy Boros Béni emlékét méltóképp örökítsék meg és állítsanak szobrot városunk e kiváló fiának.

A közgyűlésen Szabó Zoltán elnök távollétében Róka József kir. tanácsos pénzügyigazgató, társelnök elnökölt. Györffy Ernő terjesztette elő a titkári jelentést, Botka István pedig a vigalmi bizottság jelentését. Majd Kádár Jenő a költségelirányzatot mutatta be. A közgyűlés tudomásul vette és az elnökségnek s a pénztárosnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Berzseny Béla indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy Boros Béninek szobrot emelt s e célból szoboralapot létesít, szobor-bizottságot alakít, melynek tagjai a következők: Szabó Zoltán, Róka József, Botka István, Csánk Lajos, Berzseny Béla, Rozvány Pál, Mészáros Dániel, Marci Béla, Mistét Sándor, Varjassy Lajos, Lőcs Rezső, Schill József, Kádár Jenő és Györffy Ernő.

Rozvány Pál indítványára elhatározták a honi ipar pártolását és az eszme propagálására előadások tartását. Ezután a tisztikart választották meg egyhangulag. A tisztikar a következőképpen alakult meg:

Elnök: Szabó Zoltán, társelnök: Róka József. Al-elnökök: Avarffy Géza, Csánk Lajos, Botka István, Rozvány Pál. Igazgató: Berzseny Béla. Háznagy: Kohányi Róbert. Titkár: Györffy Ernő. Jegyzők: Szentpéteri István, Köpf Kálmán. Pénztárnok: Kádár Jenő. Ellenőr: Szántó Gyula. Könyvtárnok: Fülöp Endre. Ügyész: Velosov Géza dr. Számvizsgáló bizottság: Elnök: Martzy Béla, tagok: Ficus Albert, Tomastyik János.

(*) Aradi tüdőbetegek gyógyítása. Az aradvárosi vörös kereszt fiók-egylet elnöksége úgy az egylet által szegény aradvárosi tüdőbetegek gyógykezelésére elhelyezett gyűjtő perselyekben befolyt adományokból, valamint az „Erzsébet” alapítvány 1909. évi kamataiból 3-4 szegény tüdőbeteg gyógyköltségét fogja fedezni s ezen segélyezés elnyerésére pályázatot hirdet. Pályázhatnak szegény aradvárosi illetőségű tüdőbetegek, kik szegénységüket, aradi illetőségüket és tüdőbetegségüket hitossági, illetve orvosi bizonyítvánnyal igazolni tudják. Felhívjuk a pályázni kívánókat, hogy a fentebb megjelölt okmányokkal ellátott kérvényeiket egyesületünk titkárnál: Bókányi Arisztid polgármesteri fogalmazónál (városháza polgármesteri hivatal) folyó év március hó 9-ig nyújtsák be. Arad, 1910. február 23. Az aradvárosi vörös-kereszt-egylet nevében Wadowaky Gusztávné, elnök.

(*) A Kölcsey Egyesület gyűlése. A Kölcsey-Egyesület választmánya hétfőn délután Varjassy Árpád elnöke alatt a városházán ülést tartott, melyen az e szombaton megtartandó közgyűlés tárgyait állapították meg. Az elnöki megnyitó után Szöllősi István fogja előterjeszteni titkári jelentését és a zárószámadást és vagyonskimutatást, melyeket Fischer Antal, Knéfel Lajos és Maresch Gyula számvizsgálók megvizsgáltak és jóváhagytak. Ezekből a Kölcsey-Egyesület gyűjteményeinek és intézményeinek folytonos emelkedése tűnik ki. A közgyűlésen részletesen előadandó adatok közül mi most csak azok közlésére szorítkozunk, melyekből a közönség növekedő rokonszenve világlik ki. 1906-ban a 4 koronás tagdíjakból befolyt 1552 korona, 1907-ben 1926 korona, 1908-ban 2144 korona, 1909-ben 2354 korona és 1910-ben a február végi létszám szerint be fog folyni 2700-2800 korona. Ez a vonzóerő különösen a folyton növekedő könyvtárban és a

téli időben rendezett felolvasásokban van. Az idei tél felolvasásai közt az utolsó szombaton délután lesz, amikor Gonda Béla miniszteri tanácsos, az Adriáról és tengerészetünkről fog nagyérdemű előadást tartani.

A választmány azt határozta, hogy ez lesz a szombati közgyűlés zárópontja. Elfogadta a közgyűlés elé terjesztendő költségvetést az 1910 ik esztendőre, melynek bevételi rovatában 20770 korona, kiadási rovatában 20522 korona szerepel. Ezekben az összegekben 10000 korona a Közművelődési Ház építési alapjára, mely a Múzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségének költségvetéséből évenként ezzel és a megfelelő kamatokkal növekedik. 1909. végén volt 43564 korona és 72 fillér. Gyűjtemények gyarapítására, ismeretterjesztő előadásokra, irodalmi díjra, munkásgimnáziumra, tanítók jutalmazására, népkönyvtárak gyarapítására és más közművelődési egyesületekkel való együttműködésre 6613 korona kiadást szán a választmány a szombati közgyűlés jóváhagyásával. Foglalkozott még a választmány a nem állami tanítók félárú vasúti jegyével és azt határozta, hogy közművelődési szempontból a legmegleőbb pártolással fog felírni a kereskedelmi miniszterhez. Varjassy Árpádnak indítványáról a Fábán Gábornak állítandó szoborra vonatkozólag külön emlékezünk meg.

Kijelölte a választmány a kebelében megüvölt négy helyre a következő tagjait: Németh Zsigmond főmérnök, Steiner József műépítész, Valkányi Rezső dr. és Zubor Andor. A szombati közgyűlésen ejtik meg a választást.

Az aradi mérnök- és építész-egylet által megindított iparpártolási mozgalomhoz a Kőlesey egyesület kiküldötte Kovács Vincét, Kilenyi Jánost és Nagy Károlyt.

Halálos pisztolypárbaj

Agyonlőtt osztrák báró.

Távirati tudósítás.

Arad, február 28.

A bécsi katonai lövőtérén véres dráma játszódott le tegnap. Mayer Oszkár dr., Wiederhoffer Herman bárót pisztolypárbajban megölte. A golyó bal halántékán érte a bárót és a kórházba szállítás közben kiszenvedett. A két párbajozó Scheibbs város járásbíróágánál szolgált és intim ügyek miatt különbözött össze, amelyből tettlegesség is keletkezett és a báró, kollegáját provokáltatta.

Wiederhoffer báró a király hasonló nevű udvari orvosának fia s 29 éves volt. Február 18-án Bécsbe érkezett és Matschakerhof nevű szállóban vett lakást. Már akkor feltűnt, hogy jobb kezén gipsz kötés volt s azt híresztelték, revolver tisztítás közben sérült meg. A szállóban többször fogadta egy hölgy látogatását. Tegnap levetette a gipsz kötszést és felkötött karral távozott a szállóból azzal, hogy rövid időn belül visszatér.

Az ellenfelek összetűzése egy nyilvános vendéglőben történt, ahol Mayer dr. tette meg az ügy elintézésével. Mayer is katonatisztre bízta az ügyet és a négy segéd háromszoros golyóváltást 35 lépésnyi távolságról, sima pisztolyokkal, állapított meg. Az első lövés a sértetté volt. A párbajt egy huszár őrnagy vezette. Öt óra előtt néhány perccel álltak fel az ellenfelek a katonai lövőtérre, ahol az utolsó békítési kísérlet eredménytelen maradt.

Az őrnagy vezényszavára a báró balkezelével felemelte a pisztolyt, elsütötte azt, de a lövés nem talált. Állítólag a levegőbe lőtt. Egy pillanat múlva elhangzott a második vezényszó és Mayer dr. sötétte el fegyverét. A báró a lövés elhangzása után egy másodpercig még állt, azután lassan balkezelével homlokához kapott és mint a villámtól találva, szótlanul, hirtelen lerogyott. A golyó áttört a halántékcsontot.

A mentők megérkeztek és konstataálták, hogy segítség nincs. Beszállították a Rudolf-kórházba, de még utközbén meghalt.

A rendőrség nyomban megindította az eljárást. Mayer Oszkár dr. a bécsi előkelő köröknek igen jól ismert alakja. Atyja és egyik bátyja egy turista uton a Rax hegyről lezuhantak és a hegy tövében halálukat lelték. Mayer dr., aki kiváló zenei író is, néhány nappal ezelőtt tért vissza Berlinből, ahol az opera igazgatójával tárgyalt egy műve elfogadtatása iránt. Két hónappal ezelőtt nősült igen gazdagon.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Trenk báró, operett. (B. bérlet.)
Szerda: Pillangó kisasszony, opera.
Ladiszlav József vendégfelléptével. (C. bérlet.)
Csütörtök: Rip van Winkle, operette. Ladiszlav József vendégfelléptével. (A. bérlet.)
Péntek: A kis cukros, vigjáték. Bemutató előadás (B. bérlet.)
Szombat: A kis cukros, vigjáték. (C. bérlet.)

Igazgató és színész aférje.

Jelenet a Magyar Színházban.

Távirati tudósítás.

Arad, február 28.

A Magyar Színházban Homonnai Albert új darabja: *Gígesz és Tudó* előadása előtt, ma egy kis betrány játszódott le, amelynek középontjában ismét Csontos Gyula áll, aki az utóbbi időben sokat beszéltetett magáról.

Fél nyolc órakor kellett volna megkezdődni az előadásnak, de jóval elmult már a kitűzött idő és az előadás megkezdése még mindig késő. Valamivel 8 óra előtt Beöthy László igazgató kilépett a függöny elé és ezeket mondotta:

— Sajnálattal jelentem a nagyérdemű közönségnek, hogy Csontos Gyula, a színház tagja a színházzal szemben azt a szerződészegést, a közönséggel szemben pedig azt a nagyfokú tiszteletlenséget követte el, hogy a mai előadás nem jelent meg az utolsó pillanatban. A várakozás miatt késtünk eddig az előadás megkezdésével. Gyere Zsigmond ur, a színház jeles, fiatal tagja vállalkozott Csontos szerepének eljátszására, aki nehéz feladatához a közönség elnézését kéri.

Ennyit jelentett be az igazgató. A dolog előzménye pedig az, hogy ma este fél hét órakor megjelent Csontos, Lázár Ödön színházi titkárnál és 200 korona előleget kért utalványozni. A titkár azt felelte, hogy mivel Csontos már a március hóra eső fizetését is felvette, neki nincs módjában az előleget kiutalványozni, hanem forduljon kérelmével az igazgatóhoz. Csontos erre dühösen így szólt:

— Semmi közöm az igazgatóhoz. Majd fog 5 még hozzám jönni, ha szüksége lesz reám. Vedd tudomásul, ha nem kapok pénzt, nem játszom.

Ezzel eltávozott a színházból és nem is ment vissza.

* Az elvált asszony. Egy rokonszenves fiatal színész bemutatkozása tette érdekessé Fall operettjének mai előadását. Vass Jenő játszotta Carelt és érdemes sikerrel debütált az aradi színpadon. Csinos megjelenésű, telivér színészember Vass Jenő, aki nem nagy terjedelmű, de meleg tónusu baritonját ügyesen és ökonomikusan használja. Fiatalságával járó temperamentuma játékát egyelőre túl mozgékonyá teszi, de ha lehiggad, nagyon értékes tagja lesz bármelyik elsőrangú színtársulatnak. Ha szerződési célból mutatkozott be, megállapít-

hatjuk, hogyha nem is az első baritonista szerepére, de a társulat számára jó akvizíció Vass Jenő. A közönség őszinte tetszésével találkozott a bemutatkozás és tapsból, ismétlésből bőven kijutott a vendégnek. Az elvált asszony előadása egyébként a szertelenség jegyében folyt le; annyi extemporét, sokszor meglepően izléstelen kiszólásokat keveset hallani egy fegyelmezett színpadon. Hol van ilyenkor a rendező? H. G.

* Ladiszlav József vendég szereplése. Az aradi színház volt baritonénekes, Ladiszlav József, aki most Polgár Károly társulatának tagja ezen a héten két estén át vendég szerepel az aradi színházban. Első fellépése szerdán lesz a *Pillangó kisasszony* című operában. A címszerepet Wlassák Vilma éneklé, a konzult pedig Ladiszlav József. A többi főszereplő a következő: Zalay Margit, Ferrari, Leóvey és Boda. Csütörtökön Ladiszlav másodszor lép fel a *Rip van Winkle* címszerepét játszva.

* A régi művészeti egyesület feloszlása. Az Aradi Képzőművészeti Egyesület vezetősége tudvalevőleg elhatározta, hogy az egyesületet, mely az Aradi Képző- és Iparművészeti Egyesület létesítése óta egyáltalán nem működik, feloszlattja. A feloszlató közgyűlést mára hívták össze, minthogy azonban a tagoknak az alapszabályok szerint szükséges kétharmad része nem jelent meg, a közgyűlés kimondotta, hogy március 16-án délután 5 órakor a városházán az egyesület újabb közgyűlést tart, mely után a megjelentek számára való tekintet nélkül kimondhatja a feloszlást. A mai közgyűlésen kiküldték Varjassy Árpád, Uferbach Jenő és Balla Frigyes takokat, hogy vizsgálják meg a régi egyesület műtárgyait és válogassák ki belőlük azokat, melyek érdemesek arra, hogy esetleg az új kulturpalotában helyeztessenek el.

* Gonda Béla felolvasása. A magyar és osztrák haditengerészetéről a magyar közönség nagy ritkán vesz tudomást. A delegáció idején egy-egy újságcikk, néha egy-egy színes tárcarajz erről a tárgyról a tájékoztató. A Kőlesey egyesület közönségének szombaton módjában lesz erről olyan előadást hallani, mely a tárcakönyved hangulatát a szaktudás világosságával egyesíti. Gonda Béla miniszteri tanácsos, aki hivatalból tájékozott a magyar tengerészet dolgaiban, a mi haditengerészetünk múltját és jelenét fogja bemutatni színes szóval és sok vetített képpel Gonda Bélának nemcsak műszaki körökben, hanem az irodalomban is jó hangzású a neve, mióta a Vaskapu szabályozásáról szóló munkája a múlt század kilenvenes éveiben megjelent. A nagyérdemű felolvasás előtt a Kőlesey-egyesület 29. évi közgyűlése lesz.

* Művész-estély. Újból alkalma lesz az aradi közönségnek Dienzl Oszkár művészetében gyönyörködhetni. Dienzl Oszkár kíséri ugyanis Sándor Erzsit, a m. kir. Operaház kiváló koloratur és dalénekesnőjét a márc. 12-iki hangversenyen. Ez a körülmény még vonzóbbá teszi az estélyt, melyre jegyek Klein könyvkereskedésében kaphatók.

* A kis cukros. Pénteken lesz A kis cukros című pompás francia bohózat premijere. A darabot Szendrey Mihály rendezi s maga is játszik benne. A címszerepet H. Harmath Józsa fogja játszani.

* Yvonne de Treville világhírű énekesnő közkívánatra, március hó 8-án este 8 órakor fog hangversenyezni Aradon; a Fehér Kereszt szálloda nagytermében. Ez lesz a szezon utolsó elite hangversenye, melyet Weisz Leó könyvkereskedő rendez. Jegyek már kaphatók.

* Trenk báró. Holnap, kedden Albini operettje, a Trenk báró negyedszer kerül színre. A főszereplők a következők: Dióssy Nusi, Zalay Margit, Kun Irén, Benkőné, Beregi, Polgár és Boda.

* Az Uránia új műsora. A közönségnek aligha van tudomása arról, hogy milyen nehézségbe kerül az Uránia műsorait úgy összeállítani, hogy az sohasse váljék nivótlanná, min-

dig érdekes és mindig vonzó legyen. Ezer és ezer képből sokszor csak pár száz kép alkalmas arra, hogy a közönség elé kerüljön, míg a többi a kisebb igényű kisvárosi publikum szórakoztatására szolgál. Az Uránia keddi új műsoránál és meglátászik az a gondosság, melylyel a programot készítik. Többek között a Comedie Francaise egyik nagy művésze Lambert Albert a legtekélyesebb plasztikával adja elő Pygmaeon mitológiai jeleneteit. Az ismert mítosz szerint Pygmaeon szobrász szerelmes saját szoborművébe, Galatéába és visszautasítja Anthea szerelmét. Ezzel kihívja maga ellen Vénus haragját. A szerelem istenasszonya végül megbocsájt Pygmaeonnak és ez hitvesül veszi a szépséges Galatét. Elragadó kiállításban kerül színre ez a bűbájos mese, melyhez méltán sorakoznak az új műsor különbnél külön számjai. 241

A haldokló Lueger.

távirati tudósítás.

Arad, február 28.

Bécsből jelentik: Lueger dr. polgármester állapotáról vasárnap a következő jelentést adták ki: Hőmérséklet 37,5, érverés 94, a feszültség csökkent, a szívműködés valamivel gyöngébb, nyelv száraz, csuklás és hányási inger tartós, a beteg minden táplálékot elutasít, szenzórium szabad. Az orvosok ehhez kijelentik: A beteg időnként apátikus és nagy gyöngeséget mutat. A beteg állapota igen veszélyes. — Efelől azt jelentették a városházáról, hogy a polgármester állapota reménytelen. A vasárnapra forduló éjjel folytonosan a legnagyobb aggodalmak között télt el. A polgármester környezetében minden órában el voltak készülve a katasztrófára. A beteg álmához hasonló állapotban fekszik, melyből csak időnként riadt fel, hogy néhány érthetetlen szót susogjon, mire visszaesik szunnyadó állapotába. Többször időnként hevesen vonaglik és ugylátszik, mint ha fel akarna ülni az ágyban, de ehhez már nincs elég ereje.

Bécsből táviratozzák: Délben Lueger dr. állapotáról a következő bulletint adták ki: Neusser udvari tanácsos a teljesen apátikus állapotban lévő és fájdalmat nem szenvedő páciensnél konstataulta a légzési képesség csökkenését és a vérnyomás gyengülését.

Bécsből táviratozzák: A polgármester kritikus állapota miatt a király a holnapra tervezett miniszteri ebédet lemondotta.

Bécsből táviratozzák: Lueger állapotában a stagnáció még mindig tart; nincs kizárva, hogy ez állapot napokig is elhúzódik. A beteg teljesen apátikus, csak hébe-hóba nyeri vissza öntudatát s ilyenkor tréfás megjegyzést is tesz. Ma egy pohár pezsgőt kínáltak neki. Eleinte nem akarta elfogadni, de azután ezt mondta:

— Nekem már úgy sem árthat.

A király ma délután kérdezősködött Lueger állapotáról, az orvosok azt felelték, hogy az reménytelen. Az esti órákban némi javulás állott be, a mi azonban nem jelentős a beteg állapotára nézve.

VIDÉK.

Hunyadvármegye és az új kormány. Déváról írja tudósítónk: Hunyadvármegye törvényhatósága szombaton délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen nagy vihart idézett elő az új kormány kinevezéséről szóló miniszterelnöki leirat. Az állandó választmány azt javasolta, hogy a közgyűlés vegye tudomásul az új kormány kinevezését, de mondja ki, hogy

az iránt bizalommal nem viseltetik s a tisztviselők utasítottak, hogy a törvénytelen rendelkezéseket végre ne hajtsák. A közgyűlés — rendkívül viharos jelenetek után — tizenegy szótöbbséggel elfogadta a választmány javaslatát. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az állandó választmány tegnapi ülésén csak egy szavazattal ment keresztül a bizalmatlansági indítvány.

Jánossy Amerikába ment.

Levelet írt Szabadkára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Jánossy Aladár, akiről legutóbb Budapestről érkezett hír, most levelet írt Szabadkára, a Bács megyei Napló szerkesztőjének. A levélből, amelyben bejelenti, hogy utban van Amerika felé, közöljük a következőket:

Az osztrák császárvárosból, hosszú utam első stációjáról írom Önnek ezt az utolsó levelet. Mire megkapja, én már valahol a tengerhez közel járok s mint egy rossz álomra gondolok csak arra, mi velem s szeretteimmel az utolsó tíz hónapban történt. Nem akarok érzelgészi, nem is azért írom ezt a levelet. Meg akarom köszönni azt a figyelmes jóindulatot, melyet különösen Szegeden, majd legutolsó otthlétemkor Szabadkán velem szemben tanusított.

Hát elmegyek. Muszáj mennem. Pesten megkíséreltem, hogy visszatérjek a „becsületes” életbe, hogy dolgozni fogok. Nem rajtam áll, hogy nem sikerült. Az emberek egy része nem tudja elképzelni, hogy én munkás tagja is lehetnék még a társadalomnak, a másik része pedig kamatoztatni szeretné az én szerencsétlenségemet. Képességeimnek megfelelő alkalmazást nem tudtam találni, azt pedig, hogy nyomorúságomat belépő díj mellett, kíváncsi közönség előtt kabaret deszkárol paraszoljam: azt nem engedi meg a jobberzsém, az „uri” gondolkodásom. Megyek hát oda, ahol tán kevesebben lesznek kíváncsiak rám, a gyilkosra — ezt remélem is — de megfogják becsülni bennem a munkás embert.

Ez a tervem! Ez talán sikerülni is fog! Ha nem, akkor majd másként lesz. Akkor majd még hirt hallanak rólam.

Ön is helyeselte azt a tervem, hogy az emberek igaz, teljes becsületéhez azzal keressem meg a lépcsőt, hogy koszorút helyezzek a meggyilkolt asszony golyó-járt, porladó haltesté fölé s hogy a szegedi tizenkettők után attól is engesztelést kérjek, akit én kergettem régi, rossz életemben a hantok alá. Éreztem, hogy szükségem van erre. Hogy e nélkül még tovább fog gyötörni az élet.

Ez se sikerült. Akadtak, akik lebeszéltek, masok, akik — tán jóindulatból — óvtak ettől, mert úgy gondolták, hogy színészekedésnek veszi a világ az én szomorú lelkem szánalmas verődésének ezt az utolsó — ne nevéssenek — kísérletet megnyilvánulását. Még se tágitottam. Ami kis pénzt a bizó emberek szíves-ségből szerezhettem, (mert senkitől könyöradományt el nem fogadtam) megosztottam volna azzal a kereskedővel, akinek üzlet lett volna ez az én kegyelemem, de a rendőrség — remélem, most már igazán utoljára — beleszólt a dologba. És „barátságosan,” szokatlanul udvariasan „kért”, hogy ne okozzak botrányt. Nem okoztam. Nem is akartam.

Ha majd „odaát” leszek, levetem magamról a bűnös uri gunyát s ha egyszer még visszakíván az a társadalom, amely most magából kivet: úgyhiszem, nekem több jogom lesz megválogatni, kivel fogok kezni, mint azoknak, akik ma tán csak azért ereszkednek le hozzám a kézfogásig, mert izgatón, meleg, piros vért sejtjenek az én ványadt kezemen.

Jánossy Aladár.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Mikszáth a Nemzeti Társaskör-ben.

Mért nem ír politikai karcolatokat?

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, február 28.

Mikszáth Kálmán visszatért a régi fészekbe. Egy újságíró előtt elcsevegte, hogy milyen jól érzi magát a Lloyd-klub termeiben; az a négy esztendő, mialatt távol volt, mintha nem egy nagy, országos felfordulás, hanem egy rövid intermezzo lett volna, olyanféle, mint amikor az embert egy könnyebb fajta influenza tartja vissza a kedves, napi munkájától és a rendes tarokkpartijától. Mikor először megjelent, két ember alsózott annál az asztalnál, ahol ő hajdan tarokkozni szokott.

— Mégis borzasztó, — mondta tréfásan — az ember egy kicsit eltávozik és mindjárt elfoglalják a helyét...

A nagy palócot a régi szeretettel üdvözlötték a régi környezetben. Abban a körben mindig kijárt az illő nagyraecsülés a szellemi nagyságoknak. De volt idő, amikor egy kissé görbén néztek Mikszáthra. Ez akkor volt, amikor napról-napra irta a híres karcolatait A tisztelt Házból. Ezeket a karcolatokat a közönség nagy szomorúságára egy napon hirtelen beszüntette.

A cikkek ugyanis nagy gyönyörűséget okoztak az olvasónak, de benn, a pártban, nem találtak osztatlan tetszést. Mikszáth nemcsak humorát, de kiméletlen szatiráját is teljes erővel ragyogtatta bennük. Csipkedte az ellenzéket is, de nem kímélte saját párthíveit sem. Az elégedetlenség, kezdetben suttogva, de később mind hangosabban nyilatkozott meg ellene. Emlegetni kezdték, hogy ezek a cikkek ártanak a pártnak. Később már azt mondták, hogy lejáratták a parlament tekintélyét.

— Könnyű neked, — mondták — aki csak a klubban és az íróasztalnál csinál politikát. De állj ki egyszer a fórumra vészben és viharban, majd meglátod, hogy ez se olyan könnyű dolog...

Mikszáth azonban csak félvállról vette a gancsolódásokat, kifigurázta a vele vitatkozókat és zavartalanul tovább irta a Tisztelt Ház-at. Különösen a gondolat híján szűkölködő szónokokat csufolta. Addig csufolta őket, míg egyszer neki is ki kellett állania a fórumra.

Mikszáth Fogarast képviseli kezdettől fogva a parlamentben. A megye főispánja akkor Bauszner Guidó volt, egy derék szász, aki törhetetlen híve volt ugyan a magyar államesszmének, de egyben el volt telve a németiség nagy, kulturális hivatásától. Erről e derék urról egyszer kitudódott, hogy levelet írt egy német államférfiúnak és egy kissé sötét színekkel festette a németiség helyzetét Magyarországon.

Nagy vihar készült a Házban. Az ellenzék hazaárulást látott a levélben. Mikszáth sorba kapacitálta a párt jelesebb szónokait, hogy mentse meg főispánját, de senkise vállalkozott a szerepre. Mit volt mit tenni, a nagy palóc maga állt fel a főispán védelmére.

Nehéz dolog volt. Sajátságos hangja, palócos dialektusa, kissé akadozó beszéde, amely kedves és lebilincselő az intim társalgásban, oly rosszul hatott a Ház zsufolásig megtelt padsorai előtt. Az ellenzék indulatos és türelmetlen volt s a szónok egyre izgatottabbá lett. Többször megakadt, néhányszor kinosan köhécselt, majd egyszerre csak így szólott:

— De hát mit is akarnak Bauszner Guidótól? Hiszen ő nem vétett egyebet, mint, hogy egy levéllel többet irt meg, mint kellett volna...

Ezzel leült. A Ház általános derűtséggel fogadta ezt a befejezést. És ebben a jótékony derűben elveszett minden ingerültség, minden harag. Mikszáth azonban megfogadta, hogy ezután nem

csipkedni olyan kiméletlenül a szónokokat. Hiszen a szónoklás, teringettség, mégse olyan könnyű mesterség, mint a croquisírók hiszik!...

Azóta nem irt többet a Tiszelt Házról. Ami nagy veszteség. De annál sürűbben írja a regényeket és novellákat. Ez viszont sokkal nagyobb nyereség.

HIREK.

— Augusztá főhercegnő állapota. Budapestről jelentik: Augusztá főhercegnő állapotaiban tartás a javulás. Láza a főhercegnőnek egyáltalában nincs, az operált seb hegedése annyira előrehaladt, hogy a jövő hét folyamán okvetlenül elhagyhatja a szanatóriumot. József főherceg vasárnap is meglátogatta a Fasor-szanatóriumban nejét.

— Tisza István gróf Aradon. A nemzeti munkapárt megalakulása körül Aradon is serényen folynak a munkálatok. A párt megalakulása napját még nem határozták meg, mert ezt arra az időre akarták fentartani, a mely napra Tisza István gróf is lejöhet Aradra. Ez irányban Urbán Iván főispán levelet intézett Tiszához, a melyben kifejti, hogy az aradi munkapárt előkészítő bizottsága azt szeretné, ha Tisza István gróf aradi útját egybe lehetni kötni a szegedi pártalakulás idejével, mely március hó 6-án lesz, ahol Tisza is megjelenik. A Nemzeti Társaskörben, aradi urakból álló kisebb társaság kérdést intézett ez ügyben Tiszához, aki azt mondta, Urbán Iván főispán levelét megkapta és úgy határozott, hogy *lejön Aradra a munkapárt megalakulására, de a szegedi útjával ezt nem kapcsolhatja össze, hanem aradi lejövetelének napját március hó 13-ára tűzi ki.* Tisza gróf Budapestre reggel indul a gyorsvonattal, s délben érkezik Aradra. Délután megtörténik a pártalakulás, amelyen a gróf természetesen körvonalazni fogja a pártalakulás jelentőségét és az esti vonattal visszautazik Budapestre. A Nemzeti Társaskörben ma este már mozgalom indult meg az irányban, hogy a párt előkelőségei közül többen lekísérjék Aradra Tisza István grófot.

— Hencz Károlyt elővezették. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma reggel Hencz Károly orsz. képviselő lakásán egy detektív jelent meg.

— Kérem képviselő ur — mondotta a detektív — kövessen a törvényszékhez, utasításom van önt elővezetni.

Hencz a detektív kíséretében megjelent az ügyészségen, ahol felszólították, hogy kezdje meg nyomban büntetésének kitöltését. Hencz hivatkozott a küszöbön álló választásokra és újabb halasztást kért, amit azonban az ügyészség nem adott meg, hanem a detektív kíséretében Székely Ferenc igazságügyminiszterhez utasította a képviselőt. Hencz a délelőtti folyamán megjelent az igazságügyminiszternél, akitől büntetése megkezdésére sikerült fél évi halasztást kieszközölni.

— Román gyűlés a városházán. Az aradi román kultúregyesület (Assotiatune) március 3-án a városháza nagytermében tartja az évi közgyűlést. A közgyűlésen, melyet Papp I. János aradi püspök, az egyesület elnöke hívott össze, Goldis László országgyűlési képviselő tart beszédet. Képviselve lesznek a Román irodalmi egyesület és a Magyarországi román színészegyesület is, melyek kiküldöttei szintén a közgyűlés szónokai lesznek.

— Uj titkos tanácsosok. Budapesti tudósítónk jelenti: A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja, hogy a király *Jakabffy Imrén*ek és *Bezerédy Pálnak* a valóságos belső titkos tanácsosi címet adományozta.

— A szerb király Pétervárott. Belgrádból táviratozzák: Az orosz és szerb kormányok között Péter királynak Pétervárra való utazása tárgyában megindított tárgyalások kielégítő eredményre vezettek. A szerb királynak Miklós cáár által való hivatalos fogadása március végén Pétervárott lesz. A megérkezés napját, valamint a részleteket a legközelebbi napokban véglegesen meg fogják állapítani. Milovanovic dr. külügyminiszter március 2-án Konstantinápolyba utazik.

— Az aradi román egyházmegye kulturális alapja. Az aradi görög keleti román egyházmegye tudvalevőleg széleskörű gyűjtést indított abból a célból, hogy az egyházmegye azon román iskolái, melyek az új népoktatási törvény rendelkezései folytán államsegélyben nem részesülnek, a gyűjtésből létesítendő alapból legyenek fenntarthatók. Ez a kulturális alap tegnap tekintélyes adománynyal növekedett. Ungureán Manó temesvári ügyvéd, az aradi egyházmegye zsinati tagja, tízezer koronát adományozott az alap gyarapítására.

— A rendőrségi sajtóiroda Mandel Pál ügyéről. Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti főkapitány a rendőri sajtóiroda útján a különféle híresztelésekkel szemben a következő nyilatkozatot teszi közzé: A VI. kerületi előjáróságtól Mandel Samu, Mandel Pál nagybátyja, kérte, hogy öcsését, mint ön- és közveszélyes elmebeteg helyezzék el valamelyik elmegyógyintézetben. A tisztviselő orvos Mandel Pált nem találta lakásán, az állítólagos beteg anyja azt mondta, hogy állandóan kóborol. Erre a kerületi előjáróság megkereste a rendőrséget, állíttassa elő Mandel Pált, vizsgáltsa meg és ha szükséges, helyezze el a tébolydában. A rendőrség az állítólagos beteg detektívvel behozta a főkapitányságra, ott, a rendőrfőorvos, Dimitreanu dr. megvizsgálta és nem találta elmebetegnek, de erősen neurasténiasnak és így elmegyógyintézetben nem helyezte el, de azzal adta át ügyvédjének, hogy Mandel Pálnak saját érdekében szüksége van a szanatóriumi kezelésre. — Mandel Pál különben jelenleg Bécsben tartózkodik és nem akar visszatérni családjához.

— Tisza — Bárczy polgármesternél. Budapesti tudósítónk jelenti: Tisza István gróf ma délben megjelent a városházán és látogatást tett Bárczy István polgármesternél.

— György herceg számkivetésben. Szerbia extrónörököse, György herceg tudvalevőleg a gornyi-milanováci helyőrségben szolgál. Belgrádi hírek szerint a herceg számvetésében elég jól érzi magát, bár kissé unatkozik a csendes életű városkában. Életmódját azzal élénkíti, hogy naponta kilovagol, vadászni jár, ostéknént pedig megjelenik egy kávéházban, ahol mozgókép-előadások vannak. Gyakran kísértal reggelizésként a piacra, ahol nagyon kedvelt vásárló, mert mindent drágán megfizet. A napokban egy üzletben volt, ahol egy paraszttal találkozott, aki azelőtt ezredben szolgált. A herceg megismerte a parasztot és gazdagon megajándékozta. Vett neki többek közt egy téli sikkát és a fejébe nyomta. A herceg különben egy gazdag szerb kereskedő házában lakik.

— Elsüllyedt hajó. Nápolyból táviratozzák: Amidőn a „Hamburg” nevű hajó, amelyen Roosevelt, a neje és leánya utaztak, a nápolyi kikötőbe befutott, összeütközött az „Eolo” vontatóval, amely egy perc alatt elsüllyedt. A kapitány és a hat főnyi legénység megmenekült.

— Fordulat a Wohl-ügyben. Néhai Wohl Herman losonci földbirtokos végrendelete ügyében, amint ismeretes, a mellőzött atyafiság több pört indított Wohl Aladár dr. általános örökös ellen. Ujrafelvételt kértek a bünperben s abban hivatkoztak az Osztrák-magyar bank egyik főtisztviselőjének, Hazura Károlynak a véleményére, aki a végrendeletet fotografiai uton készült hamisítványnak jelentette ki. A törvényszék elrendelte az ujrafelvételt megelőző vizsgálatot s annak vezetését Szilavék Ferenc bíróra bízta. A vizsgálóbíró megidézte Budapestre az osztrák szakértőt. Hazura Károly azt a meglepő vallomást tette ekkor, hogy a szakvéleményének a megszerkesztésénél az egyik mellőzött örökös, Fráter László állandóan jelen volt. Ez az ur az ügyészség megbízottjának adta ki magát s magyarázataival irányította a véleményt. Ezek után kijelentette Hazura, hogy határozott megbízható véleményt csak úgy adhat, ha újra megvizsgálja a végrendeletet. Hazura Károly most terjesztette be újabb szakvéleményét. Az ötvenhárom oldalra terjedő újabb szakvéleményében kijelenti, hogy első véleményét, melyben valótlán adatok által megtévesztve a végrendeletet hamisítványnak mondja, az újabb vizsgálat után *semmi tekintetben főnnem tarthatja.* Megállapítja, hogy a végrendelet nem egy reprodukciós másolat átfestése, hanem valóságos kézírás és pedig minden kétséget kizáróan annak a Pap Dánielnek a kézírása, a ki a Jeszenszky királyi közjegyző által bemutatott néhány száz okiratot és a bíróságnál levő ügykönyvi másolatokat is írta. Megállapítja a szakértő azt is, hogy Wohl Hermann Armionnak a végrendeletben levő aláírása valódi és azonos a sértettek által bemutatott okiratokon levő Wohl-féle eredeti aláírásokkal és a Jeszenszky királyi közjegyző által bemutatott okiratokon levő aláírásokkal. A budapesti ügyészség, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a szakértői vélemény alapján ma Wohl Aladár ellen a vádat egész terjedelmében *elvetette* és a további nyomozást az ügyben megszüntette.

— Népies előadások. Az Aradi Autonóm Katolikus Kör vasárnap délután Gájban rendezett előadást. Az előadást Szikra Lénárd plébános nyitotta meg szép beszéddel. Az első előadó Bajtay Mihály dr. volt. Fejtegetése keretében, mint legfőbb gazdaságszociális kérdéssel, a föld eladásokkal és bérletekkel üzőt visszaélésekkel foglalkozott s lakos szavahban buzdította a kisgazdákat a szociális együttműködésre, összetartásra. Bajtay után Nagy Orbán dr. lépett az emelvényre s a gazdák viszonyaira jelentőséggel bíró törvényeket s azok káros házait ismertette. A Kör másik előadása ugyancsak vasárnap délután az ujteleni fiúiskolában volt. A hallgatóságnak először Kausz Leó minoritarendi hitoktató tartott előadást az otthonról, a takarékosságról. Az előadás után Vass István dr. az északi és délsarki természeti viszonyokról értekezett. Az Országos Magyar Iskola-Egyesület aradi fiókja vasárnap tartotta a Weitzer J. utcai polgári fiúiskola nagytermében tizenharmadik szak- és szórakoztató előadását. Kovács Vince kulturtanácsnok ezokat a veszedelmeket ismertette, melyek a nép és az ifjúság erkölcsét méltelyezik meg. Szólt azokról az eszközökről, melyekkel e nagy bajt gyógyítani, terjedését megakadályozni kell. Az előadás végén Bogván Nándor szavalta el Gabányi egyik monológiáját nagy hatással. A jövő vasárnap Záray Ödön nyug. isk. igazgató fog előadást tartani.

— Sarkutazók kitüntetése. Rómából jelentik: Az olasz földtani társaság ma osztotta szét az 1909. évi díjakat. Az aranyérmet Shakleton nyerte el délsarki utjáért. A második aranyérmet Peary kapta az északi sark felfedezéséért. Az ezüstérmet Bartlett nyerte, ki Pearyt a 88. ik szélességi fokig elkísérte. Az ezüst plakettet az abruzzói herceg kapta a Caracorum felkutatásáért. Ezüstérmet kapott még a herceg kísérfje is. A társaság ezután több dísztagot választott, köztük Nordenskjöldt és Stein középásiai kutatót.

— Az aradi országos orvosgyűlés. Az Országos Orvosszövetség temesmegyei fiókja vasárnap tartotta Bechnitz Sándor megyei főorvos elnöklése mellett az idei közgyűlését. A közgyűlésen Masznyik Márton dr., arra való tekintettel, hogy az Országos Orvosszövetség ez idei vándorgyűlését Aradon tartja, azt indítványozta: lépjen a fiókszövetség elnöksége érintkezésbe [a Temesvár városi Orvosszövetséggel], hogy együttesen csatlakozzanak a szeptember hónapban Aradon megtartandó országos szövetségi gyűléshez és ezen gyűlésnek Lippára való kirándulásához, mely utóbbihoz a tagokat a legszívesebben meghívja. A meghívást lelkesedéssel fogadták a tagok és elhatározták, hogy a gyűlésre minél nagyobb számmal átutaznak Aradra, illetőleg Lippára. Az indítványt a közgyűlés elfogadta.

— Uj doktor. Lészai Béla aradi ügyvéd-jelölt a budapesti tudományegyetemen ma jogtudományi doktorrá avatták.

— Életmentő katonatiszt. Budapesti tudósítónk jelenti: Wiener Mária 24 éves himzönő a budapesti oldalon ma a Dunába vetette magát. Turik Emil, az 52-ik gyalogezred főhadnagya észrevette az öngyilkossági kísérletet, a vízbe ugrott és kimentette a már fuldoklással küzdő leányt. Az életmentő főhadnagyot a közönség megeléjenzte.

— Elpusztult kastély. Gyulaféhegyről táviratozzák: Kemény Árpád báró alsógárdi kastélya, ma este berendezésével és műkincseivel együtt elpusztult. Utáskatonák vonultak ki a tűz oltására, de nem lehetett már semmit se megmenteni. A tűz túlfutés következtében a kéményen át keletkezett.

— Letartóztatott anarkista. Ceiberéből, a francia-spanyol határról jelentik: Port Bou-ban egy Schultz Mózes nevű veszélyes orosz anarkistát tartóztattak le és Barcelonába vitték. Schultz, ki utoljára Párisban tartózkodott, állítólag azzal a szándékkal ment Spanyolországba, hogy Ferrer kivégzését megboszulja.

— Egy aradi kereskedő emléke. A néhai Kell Manó emlékére, az Aradi Kereskedők Körénél létesített alapítványból március 3-án, a halálának évfordulóján 20 koronát ad egy segélyre szorult aradi kereskedelmi alkalmazottnak, vagy elaggott kereskedőnek. A segélyért március 2-án délig kell jelentkezni a kör irodájában.

— Elmegy a szeretőm... Holnap délben indul a házieszed 4-ik zászlóalja Boszniába. Szomorúságot támaszt a magyar fiúk távozása sok kis falusi házikóban, ahol az édes anyák könnyezik meg a girbe gurba országba távozó fiút. Mintha a világból menne ki a gyerek, majd megszakad a szíve szíve mikor a gőzös egy utolsót fűtyül és a szembe toluló könnyet egy vig magyar nótára gyújtásával leplezi a katona ember. A szívek azonban nem egyformák. Egyik jobban bírja, mint a másik. Weiszner Margit sehogysem győzte azt az iszonyu fájdalmat, melyet a szíve választottjának távozása keltett. Holnap veszi a fiu a borjút a vállára, hogy Focába induljon, de a cakkumpaknál sokkal nehezebben fogja valami a lelkét nyomai. Weiszner Margit öngyilkos lett, mert a császár parancsa elszakította tőle a babáját. Az Erzsébet-körut 37. számú házban szolgált a leány, aki szegény édes anyját, egy földhözragadt mosónőt és tíz év óta betegen fekvő édes apját támogatta havi béréből. Ma délelőtt elfelejtett színlődő apát és nyomorgó anyát, kiszaladt a folyosóra és levetette magát a II. emeletről az udvarra. Összetört tagokkal eszméletlenül terült el és édes anyja zokogó panasza szavaira sem nyitotta fel szemét. Térden felül mindkét lábát eltörte. Délután kihallgatva öt Moldován Ödön rendőrhadnagy és a haldokló leány mindössze csak ennyit mondott:

— Mert elmegy a szeretőm Boszniába.

— Földrengés Messzinában. Messzinából táviratozzák, hogy este 8 óra 10 perckor gyenge földrengést éreztek, amely 8 óra 52 perckor megismétlődött és hosszabb ideig tartott.

— Uj ügyvéd. Grosz Aladár dr. aradi ügyvédjelölt a marosvásárhelyi kir. tábla vizsgáló bizottsága előtt az ügyédi vizsgát sikerrel letette.

— Lebukott a vonatról. Sándor János ösztöntannai lakos, 54 éves földmives a világosi motorállomáson olyan szerencsétlenül bukkolt le a vonatról, hogy a vonat kerekei alá került. Ballában és fején súlyos sérüléseket szenvedett. Ma reggel beszállították a kórházba.

— Jótékonyseg. Deutsch Arthur és neje 10 koronát adományoztak az izr. népkonyháknak, mely szíves adományért hálas köszönetét fejezi ki az elnökség.

— Üzletnyitás Aradon. Uj üzletalapításról adhatunk hírt. Az Andrassy-téren, Neumann M. cs. és kir. ruhatelepe mellett, nyílt meg Fodor és Halász cég kalap-, fehérnemű- és uri divat üzlete. A cég fiatal és rokonszenves tagjait főleg az aradi közönségnek külön beajánlanunk. Mindketten a Neumann M. cs. és kir. udv. szállító cég aradi üzletében fejtették ki hosszú éveken át működésüket és tettek szert a t. c. közönség bizalmára. Uj vállalkozásukat általános rokonszenv kíséri. A szoliditás elveire támaszkodó és külső köntösében is rendkívül elegáns üzletnek ezek szerint a legsebb jövőt jósolhatjuk. 1208

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban február 28-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Tyukodi Lajos távirat kézbesítőnek Lajos nevű fia, Laubender László géplakatosnak Lajos nevű fia, Babus József napszámosnak Rozália nevű leánya, Humrecher Tivadar kovácsnak József nevű fia. Meghalt: Radovics Mihály 23 éves építési vállalkozó, Pávek István 54 éves kárposzegéd, özv. Paczek Jánosné 67 éves magánzónő. Házasságot kötött: Gligorescu János napszámos Duma Perszidával, Dán Illés asztalos Lázár Zorkával, Tóth György géplakatos Barta Juliannával.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az ügynök, mint forgalmi akadály. A múlt év szeptember 22-én nagy ribillió volt a kis-jenői pályaudvaron. Az Aradra induló motoros vonat már zsufolásig megtelt utasokkal, amidőn az utolsó pillanatban két ügynök: Korányi Izó és Schwarcz Béla fel akartak még szállani. Mivel a harmadik osztályba pedig nem engedték be őket, a podgyászokcsiban akartak helyet foglalni.

— Ott csak a személyzet foglalhat helyet — mondotta nekik az állomásfőnök, — szálljanak le!

A két utazó nem tett eleget a felhívásnak, mire a főnök vasuti közegekkel volt kénytelen eltávolítani őket, az ellenkezők egyikét pedig a jegyzőkönyv felvétele végett hivatalába vitette, ahol az Mucsi Károly vasuti gyakornokkal összeverekedett. Közben a motorvasut el akart indulni, de amikor Schwarcz Béla észrevette, hogy társa még mindig a főnök hivatalában van, nehogy az lekessen, — a vonat elé feküdt, hogy az indulást megakadályozza. Lengyel Ferenc állomásfőnök feljelentésére az aradi királyi ügyészség a két ügynök és a vasuti gyakornok ellen vádat emelt. Ma tárgyalta az ügyet az aradi királyi törvényszék. A bíróságnak Schwarcz Bélát 3 napi fogság és 20 korona pénzbüntetésre, Mucsi Károlyt 100 korona és Korányi Izót 20 korona pénzbüntetésre ítélte és a két utóbbira nézve az ítélet végrehajtását a büntető novella értelmében felfüggesztette.

A Viktória közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

Vasárnap délelőtt tartotta az évi rendes közgyűlést a Viktória takaré- és hitelintézet. A közgyűlésen az intézet vezetősége beszámolt az elmúlt üzleti év eredményéről, mely minden tekintetben kielégítő volt. A vezetőség érdemeit méltányolták a közgyűlésen nagyszámúban megjelent részvényesek is, akik úgy Onu Miklós dr. vezérigazgatónak, mint Raicu Sebő titkárnak és az intézet egész vezetőségének és tisztviselői karának szakszerű és buzgó tevékenységükért köszönetet szavaztak.

A közgyűlés lefolyásáról itt következik tudósításunk:

Rendes évi közgyűlést tartotta tegnap délelőtt a Viktória takaré- és hitelintézet. A közgyűlésen Veliciu Mihály igazgatósági elnök betegeskedése következtében Ciorogariu R. Román alelnök elnökölt. Ciorogariu a közgyűlés megnyitása előtt őszinte részvét hangján emlékezett meg Veliciu Mihály súlyos betegségről, aki az intézet megalakulásától kezdve élénk tevékenységet fejtett ki annak vezetésében. A közgyűlést megnyitja, miután konstataja, hogy 77 részvényes van jelen, akik 1669 részvényt 596 szavazatot képviselnek.

Onu Miklós dr. vezérigazgató olvasta fel ezután az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentést. Eszerint az elmúlt évben is az intézet minden üzletágában öröndetes emelkedés mutatkozik. Így a mérleg szerinti vagyon két és fél millióval tizenöt millióra emelkedett. Ennek arányában növekedett a nyers és tisztított jövedelem is. Örömet keltett a részvényesek soraiban az igazgatóság jelentésének azon része, amelyben tudomására hozzák a közgyűlésnek, hogy a szomszédos Steinitzer-féle két emeletes házát a pénzügyintézet 200,000 koronáért megvásárolta. Az elmúlt év folyamán az egyes főbb üzletágak szerint a váltótárca közel 2 millióval 11,278,000 koronára emelkedett. A tartalékok az idei dotációval elérik az 1,200,000 korona részvénytőke nagyságát. Emelkedés mutatkozik a takarékpénztári betéteknél, melyek a múlt évben 2,100,000 koronával növekedtek és így annak álladéka megközelíti a 9,000,000 koronát. Az összforgalom az 1909. évben meghaladja a 225 millió koronát.

A felügyelő-bizottsági jelentés felolvasása után a közgyűlés a 200,000 korona tiszta nyereséget következőképpen osztja fel: a) A rendkívüli tartalékalapra 28,000 koronát; b) Az igazgatóság, vezérigazgató, felügyelő-bizottság, valamint a tisztviselők jutalékára 26,000 koronát; c) A nyugdíjalapra 10,000 koronát; d) Jótékony és közmívelődési célokra 6000 koronát; e) Osztalékra 120,000 koronát, vagyis részvényenként 20 koronát szavazott meg; f) a fennmaradó 9700 koronát az 1910. évi nyereség számlájára utalja át.

Az alapszabályok 31. és 35. §-ának módosítása után következett két igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság megválasztása.

Az igazgatóságba egyhangú lelkesedéssel Trutia Péter aradi ügyvéd és Secula Axent világosi nagybirtokos lett beválasztva, a felügyelő-bizottságba Fejér György, Marcu Miklós, Ispravnic Szever dr. és Ardelean Kornél dr.

Popa György dr. ezután a részvényesek nevében meleg szavakban méltatta az igazgatóság és felügyelő-bizottság érdemeit az elért szép eredményért. Különösen kiemeli Onu Miklós vezérigazgató és Raicu Sebő szakszerű és fáradhatatlan munkásságát (Lelkes éljenezés.) nemkülönben a derék tisztviselői karnak szorgalmát is. Indítványára a közgyűlés úgy az igazgatónak, mint a tisztviselőknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A közgyűlés ezzel véget ért.

Megnyilt az aradi első próba baba

gyári ipartelep, hol mindennemű reform és más divatos modellek 24 óra alatt elkészülnek.

Verseny árak!

Próba-baba db. frt 2.75

Ugyanott játék-baba klinika és gyártás elfogadtatnak. Játék-baba javítások és külön festrészek kaphatók.

Gyári ipartelep: Zrínyi-utca, (Első Aradi Taktarékpénztár épület.)

Raktár, rendelések és javítások eszközöltetnek

REICH EL.

Arad, Színházi Versenybazar.

Aki jó házi kosztot és jó hegyi borokat akar élvezni, az keresse fel

a PARK-vendéglőt,

hol jó magyaros konyha, kitűnő kiszolgálás és csó pénzen kapható.

Ugyanott abonensek is elvállaltatnak.

1189

Kiváló tisztelettel

Matusz Péterné,

a Park-vendéglő bérője.

BŐRBAJOKAT,

bőrkiütéseket, daganatokat és sebeket, a melyek vérszegénységből erednek és nem akarnak gyógyulni, a

Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelembe venni.

szüntet meg legjobban. A legtisztább alkatrészek, amelyek izletes módon könnyen emészthető krém-mé egyesítettnek a kiváló SCOTT-féle eljárás által, a 5741/s

SCOTT-féle EMULSIÓ-t

a legkiválóbbá tették és kétségbevonhatatlan hírnevet biztosítottak számára ezeknél a bajoknál.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér. Kapható minden gyógyszertárban.

gyalta azután azokat a nehézségeket is, amelyek az új törvény megalkotása elő gőrdülnek. Mert amily szükséges és üdvös a tisztességtelen versenyzők üldözése és kiűrtése, ép annyira káros volna, ha a törvény a szabad verseny elő indokolatlanul akadályokat gördítene és az üdvös fejlődést megakasztaná. Részletesen foglalkozott a tisztességtelen versenynek nálunk ismert fajaival, különösen pedig a még gyermekkorát élő, de már is megmérhetetlen károkat okozott hólapda (lavina) rendszerű eladásokkal, valamint a hírlapi hirdetések révén elkövetett visszaélésekkel és azokkal a módokkal, amelyekkel ellenük sikerrel lehetne védekezni. Az előadást a megjelent közönség mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatta és az előadót lelkes ünnepeltetésben részesítette.

Budapesti áru- és értéktörzs.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 28.

Kínálat korlátozott, vételkészség gyenge. 5000 mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 60 kilónkénti számítva:

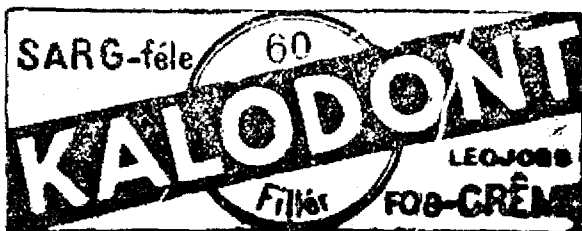
	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.39—6.40	6.38—6.39
Buza 1910. áprílisa	13.67—13.68	13.62—13.63
Zab 1910. áprílisa	7.39—7.40	7.39—7.40
Rosa 1910. áprílisa	9.09—9.10	9.02—9.03
Buza 1910. októberre	11.25—11.26	11.19—11.20
Buza 1910. májusra	13.46—13.47	13.43—13.44
Rosa 1910. októberre	8.30—8.31	8.23—8.24

Zárul 5 órakor.

Köszöni vasut — — — — — 108.—

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

6913.

Aradi Ipar- és Népbank

Intézeti tőke 3,300.000 korona.

A banknak vannak értékes eladó házai,

melyek igen előnyös feltételek mellett szerezhetők meg.

Betéteket

1122 a lehető legjobban kamatoztat.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Keda, 1910. évi március hó 1-én:

B. bérlet.

B. bérlet.

Trenk báró.

Operetta 3 felvonásban. Jókai Mór revénje után írta: Willner A. M. és Bodanszky R. Fordította: Hervay F. Zenéjét szerzte: Albini Félix.

SZEMELYEK:

Trenk Ferenc	Beregi S.	Stecher	Benkóné.
Schwalbenau.	Dóssy Nusi.	Boillabaisse	Boda Ferenc.
Maricza	Zalay Margit.	Trautbach	Kulcsár L.
Nikola	Kun Iren.	Wurzbacher	Folgár S.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. március 1. én, kedd:

1. Egy világi utolsó illúziója. Dráma. — 2. Hering fogás. Természet után — 3. Afrikai élet. Látványosság. — 4. Szerelmes anyós. Bobózat. — 5. A lab. Kacagató. — 6. Halázzat halóval. Természet után. — 7. A szerelmes keztyűs. Bobózat. — 8. Pigmaleon. Mitológiai jelenet.

Előadások délután 1/2 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-tér 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk, hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia toiletteket a legmagasabb ízlésnek megfelelően készítjük. A mi nek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

Jaczkó József.

Fekete Sas

Nagy szálloda.

Arad, Boczkó-utca 5. sz., átjárat Zoltán-utca.

Teljesen ujonnan, fényesen berendezve. Szobák minden árban. Étterem elsőrendű konyhával, zenével. Figyelmes kiszolgálás, különös tekintettel tisztán kezelt zamatos borokra. Asztaltársaságok részére különösen alkalmas separék.

Lóvasút megállóhely.

Autobusz megállótól 3 perc.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

— ARA 1 KORONA. —

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

361

377—1910. tkvi sz.

Önkéntes**Árverési hirdetményi kivonat**

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Tolnai János aradi ügyvéd által képviselt Kirschner Knébel Mária, Nyegre Adolfné szül. Kirschner Teréz szentkeresztbányai, Kirschner Ferenc brassói, Juhász Józsefné szül. Biró Klára békéscsabai, Biró Benedek jászkeszi, Biró László békéscsabai, Szabó Endréné szül. Biró Róza, Biró Sándorné szül. Pető Julianna, úgy is mint kiskorú Biró Terézia, Etelka és Sándor t. és t. gyámja gyomai lakosoknak kérelme következtében a jelzálogos hitelezők ellenében végrehajtási árverés joghatályával bíró önkéntes árverést az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad város határában fekvő, az aradi 6921. sz. tjkvben A. + 1. sor 4752/c, 4758, 4754, 4755/a 11. hrszám alatt felvett telekkönyv szerint Nyomásköz dűlőbeli szántóföld és adóbizonylat szerint kurticsi-ut 11. számú ház és udvara a m. kir. államvasutak szolgalmi jogának nem érintésével az árverést 3713 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1910. évi április hó 29-ik napjának délutáni 3 órájkor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár felerésze, vagyis 1856 kor. 50 filléren alól eladatni nem fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 371 k. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság nál előleges elhelyezéséről ki-

állított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1910. évi január hó 18 ik napján.

Aknay,

2105

kir. tiszti bíró.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megéltnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek TELEFON 438. TELEFON 438.

2 darab

szépen feltett mangolica faj

tenyészkán**eladó**

a fazekas-varsándi kör-

jegyzőnél.

1191

Telefon Újszentanna 12.

Alapított 1888. évben.

Várhoi László

uri- és női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita-palota a leányiskolával szemben.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipészüzletemre. A bekövetkező őszi idényre beszeresztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltenek.

Kiváló tisztelettel

481

Várhoi László.

Szöllőknek gőzekével

50—70 cm. mélyre való rigolozását jelenleg a pankotai uradalomban dolgozó gőzekével elvállalja

Wolff Ernő,

Budapest-Kelenföldön.

Érdeklődők kéretnek, hogy i. é. március hó 20-ig fenti címre forduljanak. 1160

Olvasóinkat
tisztelettel kérjük
bevásárlásaiknál
lapunkra
hivatkozni.

Üzlet megnyitás!

1209

FODOR és HALÁSZ

kalap, fehérnemű és uri divat üzlete

m e g n y i l t

Neumann M. cs. és kir. udvar. szállító ruhatelepe mellett.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeleket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 508

Szöllőkarót

7 láb magasat prima tölgyfából szállít waggon számra Branyicska állomásról Vass József fakeskedő Ujarad. 1212

Uri ház gondozására

kerestetik gyermektelen házaspár, hol a férj inas, feleség szobaleány volt. Ajánlatok „Egyszerű” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 211

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos

vízvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Saját termésű

kitűnő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., ó-bor 1906. évi 40 kr 1908. évi 34 kr-ért árusítom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Kusyadi-utca 1. szám alatt

1 nagyobb, esetleg 2 kisebb üzlet-helyiség, ugyisintén 2 pince május 1-től kiadó. 1135

Eladó szőlő.

Gyorkon 2 kis hold termő szőlő, ára 4400 korona. Bővebben Arad, Bercsényi-utca 9. sz. alatt. 1151

Modern hálószobák

és egyéb butorok jutányos áron eladók Molnár Antal urnál, Part-utca 4. 1179

Ritka alkalom!

Új beszerzés folytán a raktáron levő levélpapírokat 30—40% engedménnyel, — a rongált dobozuakat pedig minden elfogadható árban árusítom. „Clio” az egyetlen tökéletes tölthető tollszár. Jótállás mellett adom el. Kölcsonkönyvtáram 275 oldalas magyar jegyzéke megjelent. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

Jzletes házi koszt

kapható Deák Ferenc-utca 15 sz. ajtó 1.

Házhoz szállítjuk

10 perccel a vonat érkezése után az összes fővárosi napilapokat, éle és szépirodalmi újságokat. Előfizetéseket eredeti árban elfogadunk a lapokhoz járó összes kedvezményekkel (könyvajándék, naptár, stb. Ingusz I. és Fia újságvállalata Arad, Andrassy-tér 16. 671

Német kisasszony kerestetik

három gyermek mellé, kik 5, 6, 9 évesek. A kisasszony családtagnak tekintetik és kitűnő bánásmódban részesül. Cim a kiadóhivatalban.

Értesítem

az uriközönséget, hogy József főherceg-ut 1. (Városházával szemben) a Bocskai-téri mosóintézetem részére felvételi helyiséget nyitottam. Tisztelettel, Triebel M.-né 1194

Szerény igényű

mérlegképes könyvelő perfect magyar, német levelező, kerestetik lehetőleg március 15-re. Cim a kiadóhivatalban. 1213

Eladó

egy jókarban levő üstház rézüsttel megtekinthető Rákóczi-u. 24. sz. ajtó 2. 1181

Egy rövid zongora

és egy 4-es Wertheim pénzszekrény eladó. Bővebben a kiadóhivatalban. 1214

Kereskedelmi iskolát

vézett gyakorlottabb keresztény fiatalember alkalmazást nyer 150 kor. kezdőfizetés mellett. Ajánlatok „Önálló” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1148

Képheretek, írómappák, díszes és egyszerű könyvbe-kötések és minden e szakba vágó munkákat készítenk kiválóan felszerelt könyv-kötésszertünkben, hol e munkálatokat kitűnően képzett szakmunkások végzik. Aradi Nyomda. Részvénytársaság, Arad, József főherceg-ut 22.

Afrana

a legjobb varrógép

házi és ipari célokra. — Kizárólagos raktár: 346

Koch Dánielné

Deák Ferenc-utca 42.

:: Kedvező fizetési feltételek. ::

Mester Frigyes

kereskedelemtudományi tanfolyama, korábban az európai hírt kereskedelmi akadémia, Lipcse. Tizenkét tanár. — Prospektusok ingyen. 6821

Örökzöld pázsitra,
virágágyakra és ker-
tekre 1206

friss fűmagok

legolcsóbb árakon kaphatók
nagyban is

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, pezsgőbor és ásványvíz kereskedése

Arad, a városházzal szemben.
Telefon 118.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány
és gombkötő áruk

831 nagy raktára.

Rendelések a legizlésebb ki-
vitelben, gyorsan készíttetnek.

Nagy alkalmi vásár!

Bárki meggyőződést szerezhet arról, hogy csakis

Kilényi C. és Társa

kék golyóhoz címzett áruházában

Józseffőherceg-ut 11. szám alatt

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

szerezheti be legelőnyösebben mindennemű női ruhaszövet, barchet, vászon, kész fehérnemű és trickó áru szükségletét. 291

Gyermekjáték félárban.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festőgyáranak festőkével.